

Jó Pajtás

2021. V. 20.

75. évf., 17. szám

A második évadok

**Ne félj a házimunkától!
– Menő is lehet**

**A tánc nemcsak művészet,
hanem sport is!**

Fotó: Vanessa Cardui

**Május 22. – a biológiai sokféleség
nemzetközi napja**

Ára 50 dinár

Gébek, az aprócska betolakodók

Ha előhalászunk egy száz évvel ezelőtti halismertetőt, abban nem találkozunk gébbel. Olyan halat, hogy géb, egy évszázaddal ezelőtt nemigen emlegettek. Pedig ezeken a tájakon már akkor is élt egy gébféle, a tarka géb. Ez a hal állítólag a 19. század második felében bukkant fel vizeinkben, de aprócska halról lévén szó, nem szenteltek neki figyelmet. Ráadásul a szélvizekben, a kiöntésekben, eldugott helyeken telepedett meg, ott nem botlott bele senki. Aztán a múlt század hatvanas éveiben vizeinkben megjelent a folyami géb. Alig néhány évre rá már a békafejű géb is itt volt, majd következett a kerekfejű, más néven feketeszájú géb. Aztán bevágódott a csupasztorkú géb, majd a kaukázusi törpegéb bizonyító példányaikat is előkerítették a kutatók.

Honnan jöttek ezek a halak? A Fekete-tengerből úsztak fel a Dunán, majd elfoglalták a mellékfolyókat is. Bár komoly élettani felfordulást még nem idéztek elő, de halismereti zűrzavart bőven keltettek. Ezekről most csak röviden.

A gébek első ránézésre hasonlítanak a kölöntékre, melyeknek szerb neve peš. Csak futólag mondjuk, hogy a géb szerb neve glavoč. Mivel a magyar gyakran hallotta azt, hogy pes, elkezdte így nevezni ezeket a halakat. Mi több, egyes számban tette ezt, holott gébből már legalább hat faj él vizeinkben. Ez a névzavar annak tudható be, hogy nálunk sohasem kellett halismereti vizsgát tenni, ezért a horgász mindig azt mondott, amit akart. És minél öregebb volt, annál hangosabban mondta. Csakhogy a felnövő nemzedékhez immár ésszel és tényekkel, nem pedig hangerővel kell szólni. Ezért tisztázzuk azt, hogy géb is van, kölönte is van. Vajdaság vizeiben azonban csak géb található, kölönte nem. A kölöntés vizekben viszont nem él géb. Tehát ahol van az egyik, ott nincs a másik. Pont! A gébeknek van pikkelyük, a kölönték teste csupasz. A kölönte hasuszonyai szétválasztottak, a gébeké tapadókoronggá nőtt össze. Halhólyagja sem a gébeknek, sem a kölöntéknek nincs. Jöjjön egy képes ismertető!

Buzás Mihály

A botos kölönte hasuszonyai szétválasztottak,...

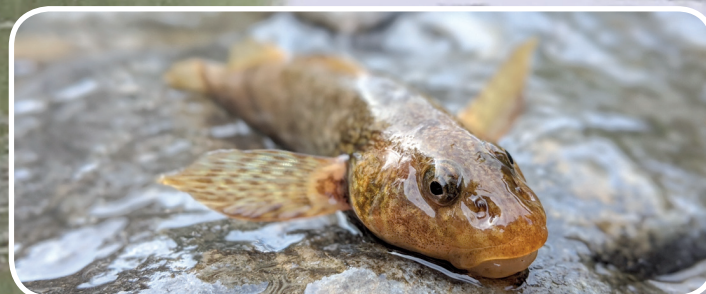
...a gébeké tapadókoronggá nőttek össze

A botos kölönte szerb neve peš. Ezzel a hallal sem a Tiszában, sem a Dunában nem találkozunk

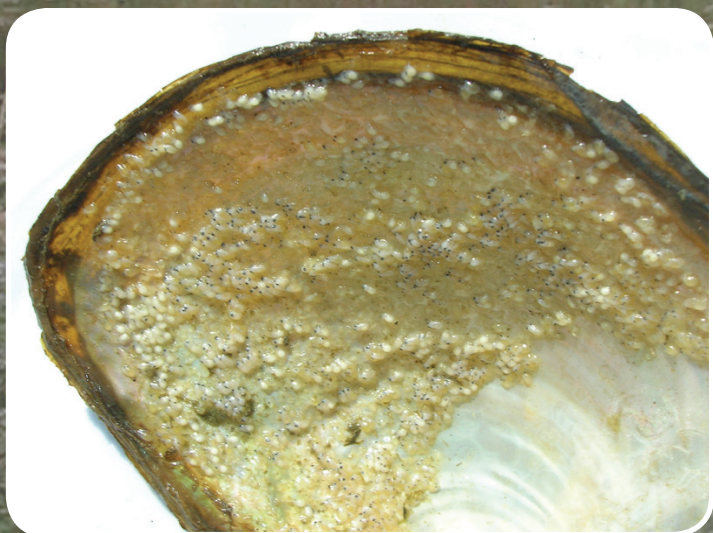
Cifra kölönte is van. Nálunk nincs, Magyarországon véletlenszerűen fordulnak elő lesodródó példányaik

A képen látható különösüger nem kölönte és nem is sügér. Egy rendkívül ritka halfajról van szó, amely immár csak egy erdélyi patakban fordult elő. Csupán érdekességként tokolodott ide. Megmentésén, szaporításán a szakemberek már dolgoznak

A folyami géb ujjnyi halacska, életben sem nagyobb, mint a képen

A gébek ikrája abban különbözik más halak ikrájától, hogy minden ikraszem külön-külön, tojásalakú hártában van, melynek egyik vége az aljzathoz tapad, a másik szabadon leng. A gébek általában üregekbe helyezik ikrájukat, a fészket vigyázzák. Ennek a célnak, mint a képen is látszik, az üres kagylóhéj is megfelel

A képen látható halak nagyjából kétcentisek. Amikor a kaukázusi törpegéb ekkora, akkor már nagy. Ez ugyanis vizeink legkisebb hala, legfeljebb háromcentisre nő, és csupán másfél évig él. A kutatóknak igencsak meg kellett dolgozniuk, hogy el tudják csípni. Sejtették, hogy vizeinkben immár jelen van, csak éppen nem tudták előkeríteni. Az ismert halászszerszámokon keresztülúszik, horogra nem lehet fogni... Aztán mégiscsak sikerült nekik, Zentánál és Magyarkanizsánál is megtalálták

Vizeink első gébje a tarkagéb volt. A hatcentis már nagy

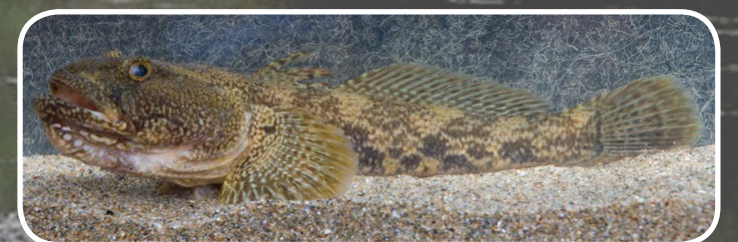
A tájainkon kifogott első csupasztorkú gébek egyike

Az ekkora kerekfejű gében már van mit harapni

A békafejű gébnek széles a szája, nagyobb példányaik alkalmi ragadozók, a kisebb gébeket is megeszik

A varangygéb akár harminccentis is lehet, nálunk még nem fordul elő

Azért, mert...

A gébeknek azért nőtt össze tapadókoronggá a hasuszonyuk, hogy az aljzathoz tapadjanak, nehogy partra vesse őket a hullámvérés.

A Fekete-tengerben és a felsős folyótorkolatokban élő állományok alkalmazkodtak az édesvízi körülményekhez, és felúsztak a Dunán.

Ez a folyamat a globális felmelegedés következtében felgyorsult. Más vélemények szerint a Duna vize – a duzzasztások, a lassulások, a csatornahálózaton való lassúbb lefolyása miatt – immár jobban felmelegszik, mire eléri a Fekete-tengert, és ez elősegíti a gébek terjedését.

A gébeket azért nem esszük, mert kicsik, és nem is lehet belőlük sokat fogni. Aki azonban már megkóstolta a nagyobbra növő békafejű meg a kerekfejű gébet, rendkívül ízletesnek tartja. Zsákmányolásuk nem esik korlátozás alá.

Fotó: Aleksandar Bajić, Buzás Mihály, Harka Ákos, Saša Ledenčan, Sipos Sándor, Andrei Togor

Fladaró Ancsi

Ma reggel morcosan ébredtem. Álomban egy idegen ember kergetett, csak futottam, menekültem előle egész éjjel, így nem is csodálkoztam azon, hogy fáradtan vánszorogtam ki az ágyból. Első utam mindig a teraszra vezet, ott álldogálok néhány percig, amíg eldöntöm, milyen ruhát vegyek fel aznap. Bosszúsan néztem le az alattam elterülő térre, esett az eső, fújt a szél, még az időjárás sem kedvez nekem, dűnnyögtem magamban, majd durcásan készülődtem a suliba. Hirtelen eszembe jutott, hogy keddenként busszal kell mennem, úgyhogy lélekszakadva rohantam, nehogy lekéssem a járatot. Ez a nap is jól kezdődik, elégedetlenkedtem magamban, és hiába visszhangoztak a fülemben anya szavai („ha borulató vagy, csak a rosszat vonzod be), nem bírtam kellemes dolgokra gondolni. Aztán a buszmegállóban melleszvegődött egy középkorú hölgy. Na, még ez is, már nem is lehetek magam a rosszkedvemmel... és mikor már azt hittem, véget érnek a reggeli megpróbáltatások, útitársamnak váratlanul megeredt a nyelve. Te meddig utazol? – kérdezte,

ám a választ meg sem várva mesélni kezdett. Öt és fél perc múlva már azt is tudtam, hol lakik, kivel él, mit szeret főzni, és miért nincs kutyája. Már csak ez hiányzott, zsörtölődtem, és két megállóval hamarabb leszálltam, csak hogy ne kelljen tovább hallgatnom a mandulaműtje történetét. Mondanom sem kell, az esernyőmet kicsavarta a kezemből a viharos szél, a cipőm beázott és a frissen mosott hajamból csavarni lehetett a vizet. Arról már nem is merek beszélni, hogy főciből épp engem szólított fel a tanár (egyest kaptam, naná), és hogy valahol elveszítettem az uzsonnapénzem, ráadásul a matek házim is otthon maradt. Délután sírva rontottam be a lakásba, nekem ebből elég, hisztiztem, és magamra zártam a szobám ajtaját. Szeretném szépíteni a dolgot, de ezúttal nem tehetem. Be kell látnom, hogy nem süthet ránk mindig a nap, nem lehetünk állandóan vidámak, és egyszerűen léteznek vacak napok. De ne feledjétek, az eső után mindig felragyog a szivárvány. Igen, ezt az idézetet a neten láttam egy giccses kép kíséretében, de tudjátok mit? Elhiszem.

Az Orosz Tudományos Akadémia novoszibirszki Citológiai és Genetikai Intézetének bejárata előtti parkban áll a világ egyetlen kísérleti egér emlékműve. A szibériai Novoszibirszk alapításának 120. évfordulóján, 2013. július 1-jén adták át a márványtalapzaton álló 70 cm magas fém szobrocskát.

Az antropomorf egérke szeméből a tudományos felfedezés pillanatának öröme árad, miközben kötötűjével – kettős spiráljáról könnyen felismerhető – DNS-láncot kötöget. A szobor alkotójának, Andrej Harkevics szándéka szerint az alkotás egyszerre testesíti meg a kísérleti egeret és a tudóst, hiszen egységben dolgoznak, elválaszthatatlanok egymástól.

EZTFILÓZDKI!

Hasznos vagy káros?

A tudományos kutatómunka az emberiség történetében káprázatos eredményekkel járt: halálos betegségeket győztünk le a segítségével, járványokat fékezünk meg, az űrbe jutottunk, csodálatos járműveket készítettünk, amik hihetetlen sebességgel juttatnak el bennünket a világ egyik pontjából a másikba. Ugyanakkor a tudományos kutatások számos erkölcsi dilemmát vetnek fel: milyen veszélyei vannak egy tudományos módszer tömeges felhasználásának? Ki a felelős azért, ha egy tudományos eredményt gonosz, rossz célra használnak fel? Hogyan ítéljük meg azt a tudóst, aki a hadiiparban dolgozik (pl. kegyetlen fegyvereket fejleszt)?

Korunk egyik legfélelmetesebb, pusztító betegsége a rák. Ellenszerét világszerte rengeteg tudós, biológus és orvos kutatja. A kutatómunka folyamatában a tudósok rengeteg kísérletet végeznek különböző állatokon. Szerinted jogunk van arra, hogy az állatokat feláldozzuk a tudomány oltárán? A legtöbben az „emberiség hasznára” hivatkoznak ebben a kérdésben, miszerint a rákbetegség nagyon sok halálos áldozatot követel az emberek között, ha megtaláljuk az ellenszerét, akkor képesek leszünk ezt megállítani. Sajnálatos tény, de ehhez muszáj állatkísérleteket végezni. A másik oldalon levők amellett érvelnek, hogy túl sok állatnak kell így meghalnia, szenvedésben élnie, olyan mennyiségű állatot érint mindez, hogy az emberiség számára nyújtott előnyök nem nyújtának erkölcsi igazolást.

Te mit gondolsz erről? Melyik oldallal értesz egyet? Miért?

Tóth Tamara

Írjatok, jelentkezzetek!

Oldalaink nyitva állnak előttetek. Mind-egyikhez hozzászólhattok, minden rovathoz kérdéssel, kéréssel, javaslattal fordulhattok:

- Küldjétek sok-sok rajzot, fogalmazást, verset a Rügyfakadásba;
- Írjátok meg, mi érdekel legjobban benneteket a történelemmel, földrajzzal kapcsolatban;
- Küldjétek el az iskolátokban, közvetlen környezetetekben történő eseményekről szóló híreket, tudósításokat;
- Adjatok tanácsot Jusztikának;
- Próbáljátok megfejteni a rejtvényeket, fejtörőket;
- Kutassatok és válaszoljatok nyereményjátékunkban feltett kérdésre.

Tegyük közösen olyanná a Jó Pajtást, hogy nektek is, és nekünk is tetszen! Várjuk jelentkezésüket! Címünk a régi: **Jó Pajtás szerkesztősége, 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1.** Az e-mail-címünk pedig a következő:

joipajtas.szerk@magyarszo.rs

A tánc nemcsak művészet, hanem sport is!

A zentagunaras North Aurora Dance Studio Topolyán is várja a táncolni vágyók jelentkezését

Kara Bettina

Jelentkezz bátran!

A zentagunaras North Aurora Dance Studio (N.A.D.S.) 2015-ben kezdte meg működését **Tóth Malvinka** vezetésével. Az idő múlásával egyre nagyobb igény mutatkozott a N.A.D.S. munkássága iránt a topolyai és a környező településeken. Jó hírekkel szolgálhatunk a tánc szerelmeseinek, ugyanis a N.A.D.S. Topolyán is megkezdte működését! A részletekről Tóth Malvinka, a N.A.D.S. alapítója, vezetője és koreográfusa mesélt.

– A N.A.D.S. tevékenysége nem fullad ki a hiphopnál, tehát aki jazz-, kortárs-, modern, hiphop-, funky, esetleg break táncokat szeretne tanulni, az jelentkezhet, már 4 éves kortól egészen 40 éves korig. Jelenleg heti egyszer a kisebbek másfél órás edzésen, a nagyobbak heti kétszer 2 órás edzésen vesznek részt, tehát az

edzésidő korosztály- és igényfüggő. A Topolyán működő jelenlegi csoportok legfiatalabbja 6, a legidősebbje pedig 13 éves. Nem követelmény, hogy bármit is tudjon az illető, aki hozzánk csatlakozik, azért vannak az ilyen csapatok, hogy itt tanuljanak meg táncolni, tapasztalatot szereznek. Szeretettel várunk mindenkit, fiúkat is, akikből hiány van. Tapasztalatom alapján mondhatom, hogy mindennek csupán a szűk látókör az oka, pedig velük még szuperebb dolgokat lehetne a színpadra vinni, mivel a fiúk is ugyanúgy hasznát tudják venni az itt elért eredményeknek a továbbtanulás vagy pályázatok terén, ugyanúgy mint a lányok! Jelentkezni bármikor lehet a *North Aurora Dance Studio* Facebook-oldalunkon, vagy a már meglévő táncosokon keresztül!

Az életörömet közvetítő dal

A dél-afrikai *Master KG* és *Nomcebo* *Jerusalemalema* című dala immár két éve tarol, nem csak az interneten – a dalhoz egy táncos kihívás is kapcsolódik, amelyről a világ minden tájáról láthatunk felvételeket a közösségi médiában, baráti társaságok, táncosok, kicsik és nagyok is megtanulták a lépéseket és perdültek táncra erre az életörömet közvetítő afrikai dalra.

A zentagunaras táncosok is csatlakoztak a kihíváshoz.

– A Jerusalema-tánc kihíváshoz való csatlakozás egy hirtelen beugró ötlet volt. A zentagunaras csapatomnak nem is tudtam, hogyan mondjam el, mivel a hosszú nyugvó idő után már így is egy halom programot állítottam elő, de úgy gondoltam, ez még belefér, hiszen rólunk van szó és mi mindent megoldunk! A táncos kihívást végül a zentagunaras csoportommal, az Armida nőszervezet tagjaival és a topolyai táncos csoportommal közösen táncoltuk el. Több helyen is táncoltunk, a zentagunaras kosárlabda pályán, valamint a topolyai téren és a tóparton – mondta Tóth Malvinka.

A Jerusalema tánc kihívásról felvétel is készült, melyet **Kadvány Kitti**, **Dancsó Zsófia** és **Báló Andor** készítette. A tánc világnapjára, április 29-ére elkészült a vágás, így a legjobb időben került videó a világhálóra. Mindenki jól érezte magát, és mindenki felszabadult volt, ami a legfontosabb!

Dancsó Zsófia

A zentagunaras North Aurora Dance Studio is csatlakozott a Jerusalema-tánc kihíváshoz

Turi Orsi

Szép emlékeim

Haszontalanságokat ne gyűjts soha! Bélyeget, gyufásskatulyát, pénzt, vagyont. Csak a szépet gyűjtsed meg magadban. A szépet, amit a szemekkel láthatsz, füleddel hallhatsz, orroddal érezkelhetsz, és ujjaid hegyével megtapinthatsz. Meg amit gondolsz olyankor, azokat gyűjtsed!
Wass Albert erdélyi magyar író, költő

Az óbecsei Petőfi Sándor iskola diákjai mesélik el szép emlékeiket, élményeiket és azt, hogy mi mindenben lették örömeiket. Élményekről ezúttal Szűcs Budai Engelbert magyartanár ötödikesei számolnak be: **Becsei Bence, Deák Dominik, Német Balázs, Kisutcai Ivett és Bárány Petra.**

Ivett szinte minden szavaló- és népmese-mondó versenyen részt vesz. Legutóbb is első lett. De mi az, amire a legszívesebben emlékszik vissza, amit soha nem felejt el?

– Sok szavalóversenyen vettem már részt, de mégis a legszebb emlékem a budapesti szavalóversenyhez fűződik. Ugyanis negyedikben eljutottam Budapestre a szavalóversenyre, s ott is második helyezést értem el. Emlékszem, H. Lakatos Margit *Gyerekgondok* című versét szavaltam. Budapest gyönyörű, láttuk villamost is! A Balatont is csodás. Szeretek szavalóversenyekre járni, eredményt elérni. Már az egyik könyvespolcomon csak a jutalomkönyveim vannak! Meg szeretek utazni is. Mesés emlék maradt a tengerparti nyaralásunk is, amire ma is szívesen gondolok. Nagyszüleimmel mentünk két évvel ezelőtt, s Csányban láttam először tengert. Fantasztikus helyekre mentünk hatalmas hajóval. Láttuk a dagályt is. A bárni hajókirándulásunk is felejthetetlen. Sokat fürödtünk, szép kavicsokat gyűjtöttünk a testvéremmel és az unokatestvéremmel. Pompás szállodában laktunk...

Petra is szeret utazni, s ha a helyzet engedi, az idén is elutazik a szüleivel a tengerre.

– Én is nagyon szeretem a tengert. Legszebb emlékem a Petrőc melletti Petrolendhez fűződik. Ugyanis legutóbb ott nyaraltunk. Még ma is szívesen gondolok vissza az élményfürdőre, a csúszdákra... A hosszú, szivárványszínű csúszdákra még mindig emlékszem. Meg a sok fagyira! A sikeres szavaló- és népmese-mondó versenyeken való részvételek is nagyszerű emlékek.

Bence a gyöngyszigeti pazar kirándulásra emlékszik szívesen vissza.

– Az idén május elsején a Gyöngyszigetre mentünk kirándulni. Már reggel fölállítottuk a sátrat, mert úgy terveztük, hogy kint is al-

szunk. Finomságokat vittünk reggelire: házi szalonnát, kolbászt, ebédre meg báránypörköltet főzött anyukám meg az ismerősünk, akikkel együtt ünnepeltünk. Jól szórakoztunk, fociztunk, röplabdáztunk, bújócskázunk meg pecáztunk. Sok törphearscát, piros szárnyú keszeget és ezüstkárászt fogtunk. Jó volt kint a természetben! Szuper volt kint aludni a sátorban! Másnap babot főztek az anyukák.

Dominik is szeret kint a természetben, május elsején ő a szüleivel a víkendházuknál sütöttek-főztek.

– Fantasztikus kint a természetben. Éppen virágoztak a fák, festői látvány volt. Mi nem aludtunk kint, csak egy napra mentünk.

Rostélyoztunk. Sokat játszottunk, kosárlabdáztunk, fociztunk.

Balázs május elsején a szállásukra ment szüleivel, testvéreivel, ahol ők is jól érezték magukat.

– A halastó felé van a tanyánk, s ott tartjuk a birkákat is. Van vagy száz, vagy százötven! Természetesen május elsején a bográcsba birkahús került, melyet már reggel anyukám elkezdett főzni, s mire elkészült a bográcsos, jöttek a bátyámék meg az ismerősök. Sokan voltunk. Nagyon finom volt a paprikás. Ebéd után fociztunk, pecáztunk. Még mindig emlékszem erre a majálisra.

Koncz Erzsébet

GAMIFIKÁCIÓ – A JÁTÉKALAPÚ TANULÁS LEHETŐSÉGEI

A Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete és a GENIUS – a tehetséges diákokért mozgalom ötödik alkalommal szervezi meg a Pedagógiai kihívások a XXI. században című szakmai konferenciát, amelynek fő témája ezúttal a Gamifikáció – a játékalapú tanulás lehetőségei.

A gamifikáció kifejezéssel egyre gyakrabban találkozhatunk az oktatás terén. A módszert nemzetközi szinten széleskörűen alkalmazzák, hazánkban viszont még csak most kezdenek ismerkedni vele a pedagógusok.

Az egynapos konferenciát augusztus 14-én, szombaton tartják Zentán, a Dr. Berényi János Agrárinnovációs Irodában.

A konferencián való részvétel ingyenes, de előzetes regisztrációhoz kötött, melynek határideje augusztus 1. A konferencia akkreditációja folyamatban van.

Regisztrálni a genius.konferencia@gmail.com címen lehet. A konferenciát a Nemzeti Kulturális Alap támogatja, fő szervezője dr. Muhi B. Béla egyetemi tanár.

FELHÍVÁS

XXXVI. Szólj, síp, szólj!

Népzenei vetélkedő

2021-ben a Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesületének népzenei szakosztálya és az Újvidéki Rádió harminchatodik alkalommal hirdeti meg az általános iskolások népzenei vetélkedőjét, ismét rendhagyó módon – részben visszatérve a kezdetekhez.

A felvételek beérkezését követően a bírálóbizottság meghozza döntését, és a 2 év online vetélkedőinek legjobbjai összesen egy gálaműsor keretében mutatkoznak be. Az ott készített hangfelvétel azután hozzáférhetővé válik bárki számára, és az Újvidéki Rádió különböző műsoraiban be is mutatja az előadókat is. Több mint három évtizeddel ezelőtt is így indult a vetélkedő, azzal a különbséggel, hogy akkor magnókazettákon küldték be a felvételeket a versenyzők.

Ettől az évtől kezdve Google-úrlap formájában lehet benevezni. Az úrlap a következő linken érhető el: <https://forms.gle/3gRVizpUEg5tjdr9>

A jelentkezők különböző kategóriákban és korcsoportokban versenyezhetnek, és ezúttal ismét online formában várják a népzenei összeállításokat.

– Legfeljebb 3 perces összeállítást rögzítsenek okostelefonnal. A videót töltsék fel az erre kialakított mezőbe, a Google-úrlapban.

Kizárólag abban az esetben, ha probléma lépne fel az úrlap kitöltésekor, a megszokott módon küldjék el e-mailben a benevezést, vagy jelentkezzenek a lap alján említett elérhetőségek egyikén.

Az e-mailben küldött benevezések alkalmával az e-mail tárgya: Szólj, síp, szólj_TELEPÜLÉS_ A levélben kérjük írják meg: – a fellépő(k) nevét és korosztályát, – az egyesület nevét, a települést, – a felkészítő(k) nevét, illetve – a felkészítő(k) elérhetőségét (telefonszám és e-mail-cím).

A jelentkezési úrlap a VMPE oldalán is elérhető. (Probléma esetén a levélhez ne feledjék el csatolni a rögzített videófelvételt, tehát kép és hang együtt!) Ha az úrlap sikeresen kitöltésre került, NEM kell e-mailben is benevezni!)

JELENTKEZÉSI HATÁRIDŐ, illetve a FELVÉTELEK BEKÜLDÉSÉNEK HATÁRIDEJE:

2021. május 30.

További információ: szoljsip35@gmail.com vagy a következő telefonszámon: 064/81-95-216, Szabó Gabriella.

MIHAJLO PUPIN VILLAMOSSÁGI SZAKKÖZÉPISKOLA

SZÁMÍTÁSTECHNIKAI ELEKTROTECHNIKUS IRÁNYZAT – MAGYARUL 30 HELY – BIZTOS BEÍRATKOZÁS!

Ha csatlakozol hozzánk, akkor te is tudni fogod:

- összerakni a számítógépet,
- megállapítani a hibákat a számítógépben,
- számítógépes hálózatot létesíteni,
- programozni felhasználói programokban,
- videójátékokat programozni,
- adatbázisokkal dolgozni,
- PLC-eket és mikrovezérlőket programozni és működtetni,
- ismerni fogod a számítógépes rendszerek felépítését és működését,
- a számítógépes grafika és multimédia alapjait,
- az áramkör-szimulációkat számítógépen,
- sok más hasznos tudnivalót, amellyel KÖNNYŰ MUNKÁT KAPNI,
- ha tovább akarsz tanulni, BIZTOS SIKER A FŐISKOLÁKON ÉS EGYETEMEKEN.

Biztos úton az egyetem felé
jó szakmával a kezdedben

Mindezt magyarul!

21000 Újvidék

Futaki utca 17 Tel. 021/421-566

www.etspupin.edu.rs

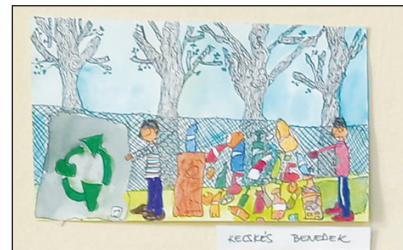
uprava.etspupin@gmail.com

Jusztika igazsága

A cél

Mi lesz velünk tíz év múlva? Mihez kezdünk majd az életben? Mi is a létünk értelme? Mindenkinek más? Egyedül kell megtalálnunk az irányt a helyes útra? Mi van a halál után? Befejeződik-e egyáltalán valamikor az életünk? Kérdések, amik szerintem minden ember fejében megfordulnak. Sokan azt mondják, hogy nem szabad az ilyen gondolatokba túlságosan belemélyedni, mert összezavarodik az ember, annak pedig semmi értelme. Nem kéne azonban mégis meghatározni egy pontot, egy célt, amit teljesíteni kell, ami az életünk értelme? Már egészen kiskorom óta fontolgatom, hogy „mi leszek, ha nagy leszek?”. Már annyi minden szerettem volna lenni... De szerintem ez minden emberrel így van. Sokáig úgy gondoltam, mindenképp gyerekorvos lesz belőlem. Vagy esetleg fordító, mert az olyan jól hangzik. Aztán egy időben sokat búvárokodtam a tengeren, egészen elcsodálkoztam, milyen mesés világ létezik a víz felszíne alatt. Ekkor sokáig az volt az álmom, hogy tengerbiológus leszek. Már Tatát is kérdezgettem arról, hogy létezik-e valahol Szerbiában olyan egyetem, ahol tengerbiológusokat képeznek. Aztán nemsokára Tata megbetegedett. Rákot állapítottak meg nála. Sokáig küzdött a betegséggel. Még akkor is gyakran jártunk a testvéreimmel hozzá és Mamihoz, mikor már komolyan rosszul volt, és ilyenkor néha csak feküdt a szobájában, fel sem kelt egész nap. Ekkor már idősebb voltam, tizenkét éves, és nagyon komolyan elhatároztam, hogy gyógyszerész leszek, éjjel-nappal kutatni fogok a rák és más betegségek gyógymódjai után. Nem fogom megengedni, hogy még valaki másomat szíven vedjen, mint Tata. Hát igen, nemes elhatározás volt, és tényleg komolyan is gondoltam. Azonban ahogy Tata halála után lassan múltak a hónapok, majd az évek, egyre kevésbé foglalkoztam a valamikor még oly szilárd elhatározásommal. Ugyanis egy új dolog kezdett a figyelmem középpontjába kerülni: az írás. Már több mint két éve elhatároztam ugyanis, hogy író leszek. Szeretnék minél tovább fejlődni az írás terén, aztán regényeket írni, és csak írni, csak írni... Írni mindenről. Valóságról, képzeletről, jóról és rosszról. De a Cél tulajdonképpen nem ez. Az életem értelmét úgy érzem, még nem találtam meg. Mert ez sokkal bonyolultabb annál, mint hogy mivel fogok foglalkozni felnőttként. Este, mielőtt elalszom, mindig végiggondolom a napom, és próbálok rájönni, hogy miért élek? Mi a sorsom? Mit kell tennem? Talán sokan azt gondolják, hogy ez hülyeség, de nem. Tudnunk kell, hogy miért élünk. Talán jobbra kell tennünk a világot. Nem magunkkal kell törődnünk, hanem másokkal. Szeretni az embereket, hinni és remélni. Én hiszem, hogy a világ bonyolultabb, mint ahogy a legtöbb ember felfogja. Éljük az életünket, az összes napunk rohanásból áll, mindenki csak arra törekszik, hogy elvégezze a kötelességeit. Nincs időnk megállni és mélyebben elgondolkozni a dolgokon. Nekem úgy múlt el az április, hogy fel sem fogtam, hogy már tavasz van. Tényleg! Ha nem ülök a szobámban, zongorára, edzésre, vagy iskolába megyek... Jaj barátaim! Próbáljatok néha egy kicsit megállni, lassítani a tempón, és gondoljatok arra, amit az én Mamim mindig mondani szokott: „Semmi nem olyan fontos.”

A csantavéri Ecocarma által meghirdetett rajzpályázaton sikeresen szerepeltek a szabadkai J. J. Zmaj iskola 3. c osztály tanulói. Babcsányi Léna és Kecskés Benedek 2. lett, Ahmetagić Hana pedig 3. helyezett.

Egy munkalap élete

Amióta az eszemet tudom, arra vártam, hogy a poros polcok helyett egy iskolatáskában töltsöm a napjaimat.

Egy délután bejött egy néni a könyvesboltba és amikor a pénztárossal beszélgetett, rám mutatott. Pár perc múlva teljesült életem vágya, végre levettek a polcokról és egy sokkal kényelmesebb zacskóban találtam magam. A rövid autózás és elég sok unalmas '80-as évekbeli sláger után hazaértünk. Egy kislány fogadott engem. Rögtön rám írta a nevét, s így megtudtam, hogy Lilinek hívják. Másnap elvittek valahová, ahol nagyon nagy volt a ricsaj, de nagyon kényelmes volt a táskában utazni.

Amikor matekóra előtt Lili kivett a táskájából, megláttam, hogy mellettem ül két füzet és még egy könyv. Mértanfüzet, matekfüzet és tankönyv volt a nevük. A tankönyv volt a legjobb barátom, de a füzetekkel sincs semmi bajom, viszont a tolltartó azzal dicsekedett, hogy milyen szép ceruzái vannak, és ez már zavart. Ilyenkor még nem sejtettem, mennyi sebet fognak nekem okozni a hegyes színesek és a körző. A radírról meg ne is beszéljünk! Az a lényeg, hogy nagyon boldog volt ez az egy év, amit Lilivel töltöttem.

Mindig emlékezni fogok arra a napra, amikor Lili először kézbe vett. Büszke vagyok azokra az oldalaimra, ahol azt a sok ötöst kaptam.

Varga Lilla, 3. osztály, Miroslav Antić iskola, Palics

A tanszerem élete

A helység neve, ahol élek Tászkaváros, Tolltartó körzet, Vonalzó utca 3.

Becses nevem Grafit Stabilo. Munkanapokon 7.45-től 10.15-ig dolgozom. A munkahelyem neve palicsi általános iskola. Feladatomban a tudás megőrzése a tanulók számára. A délutáni pihenő után házi feladatokat írok.

Mielőtt nyugovóra térnék, kihegyezem magam, így felkészültem a holnapi napra. Jó éjszakát gyerekek.

Rind Ádám, 3. osztály, Miroslav Antić iskola, Palics

Dicsekvés

Elgondolkodva néztem, ahogy osztálytársaim dicsekednek. Valaki a fülbevalójával büszkélkedhet, valaki az órájával. Anna barátnőm is beszélt ebbe a dicsekvő buliba.

Úgy vélem, hogy a dicsekvés rossz tulajdonság. Egyszer Anna megkérdezte tőlem, hogy én mivel dicsekednék. Elgondolkodtam rajta. Mindenkinek van valamije, amit a többiek irigyelnek. Valaki ebben jó, valaki abban jó. Mindenki dicsekedhet valamivel.

Nem szeretem hallgatni más dicsekvését, ezért én sem teszem ezt.

Dončenko Tatjana, 3. osztály, Miroslav Antić iskola, Palics

Mátyás király és én

Egy este éppen elkészült a birkapaprikásom, és asztalhoz ültem.

Hívatlan vendégem érkezett, akit vacsorával kínáltam és elszállásoltam. Nem tudtam, hogy a vendégem maga a király, aki vacsora közben visszalökte az bográcsba a számára nem tetsző húsdarabot. Ekkor a kés nyelével egy nagyot csaptam a kezére.

– Tanuljon meg becsületesen enni – mondtam. Reggel megköszönte a vendégem a szállást, és a vacsorát. Meghívott Budára, ahol elmondása szerint ő a varga. Ígérte, hogy varr nekem olyan bocskort, ami halálomig eltart. Nemsokára meg is látogattam. Meglepődtem, amikor az ismerősömet az urak között láttam. A király kedvesen fogadott, meghívott ebédelni és a lelkemre kötötte, hogy tanítsam meg enni ezeket az urakat is, mint ahogy őt. Az egyiket meg is tanítottam. Erre az urak előrántották a kardjukat, hogy összevagdossanak. A király lecsillapította őket, és kért engem, hogy mutassam meg hogyan nézek a birkáim után. Rátámaszkodtam a botomra és néztem. A király a vállamra tette a drága, szép köpenyét, majd intett az uraknak, tegyenek ők is úgy, majd adjon mindenki tíz aranyat nekem a saját köpenyéért. Annyi pénzt kaptam, hogy alig bírtam eltenni.

Ezáltal olyan bocskort kaptam a királyfítól, amely halálomig kitart.

Viola Luca, 3. osztály, Miroslav Antić iskola, Palics

Anya

Anya a Földön csak egy van,
S ő az a személy, ki pótolhatatlan.
Mindig segít és nevel,
Az életben csak a jó irányba terel.

Mindent megtesz a családért,
Ha kell, kiáll magáért.
Úgy főz, mint egy séf,
Ki megkóstolja főztjét, repetát kér.

Sokat takarít a házban,
A konyhában és fürdőszobában.
Megdorgál, ha rendetlen vagyok,
Kapkok is a fejemre egy kokit, jó nagyot.

Időnként büntibe is küld,
Legtöbb félórának tűnt.
Mindig jóságos kis kapitány,
Hálás vagyok, hogy ő az anyukám.

Forgó Klaudia, 8. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

A Hold ruhája (képregény)

Varga Polyák Boglárka, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Húgom

A húgom neve Zoé.

Nem olyan kedves típus, de sokszor játszunk és nevetünk. A barátnőjével állandóan csak sétál. Nem szereti a házit, de amikor megcsinálja, 10 percig telefonozik. Nagyon barátságos, mert sok barátnője van és két barátja. Okos, ha koncentrálni és odafigyel. Sokat nevet és viccelődik. De legtöbbször megnevettet minket. Nagyon szeretjük Zoét.

Ő a legjobb kishugi.

Papp Edvin, 4. osztály, Thurzó Lajos iskola, Zenta

Richkó, az öcsém

Az én öcsém neve Richkó, hét éves és első osztályba jár. Kicsit alacsonyabb mint én, a haja barna, a szeme koromfekete, amit gyönyörű szempillák vesznek körül.

Mindig nagyon vidám és nagyon szeret velem játszani. Ha elmegyek délután a barátaimmal, ő mindig anyát kérdegeti, mikor jön már Gábor? Ha boltba megyek, sokszor jön velem. Nagyon szeretem, és érzem, hogy ő is nagyon szeret engem. Ha mi ketten együtt vagyunk, akkor igazán jó móka szokott kisülni. Sokszor már olyan jól mókázunk, hogy mi magunk sem vesszük észre, milyen gyorsan elmúlik az idő rajtunk. Az öcsém jól tanul, bár a múlt héten kapott egy nagy fekete pontot, mert órán ollóval megvágta a haját. Pont mint én ilyen idős koromban. Nagyon szeret birkózni, és a kedvenc étele a nuttulás gombóc.

Nagyon örülök, hogy ő az én kis öcsém.

Gábor Makrinov, 4. osztály, Thurzó Lajos iskola, Zenta

Váratlan meglepetés

Sokszor elrészélyesülök, ha kellemes, vagy váratlan jó dolog történik velem.

Szeptember 3-án, a tanév kezdetén van a születésnapom. Két évvel ezelőtt, amikor hazaértem az iskolából, megnéztem a telefonomat, és rengeteg köszöntést kaptam. Válaszoltam is rájuk. Nagyon megörültem, hogy ennyien gondoltak rám. Azt hittem, hogy ez is ez átlagos nap lesz, de tévedtem. Persze az elején nem sejtettem semmit... Később, amikor a szüleim és a testvérem is hazaértek, elémm álltak, felkösztöntöttek és megajándékoztak. Nagyon megörültem ennek. Pár óra múlva észrevettem, hogy anyukám egy kicsit furcsán viselkedik. Láttam, hogy málnás-almás pitét készít vaníliaos sodóval, ami az én egyik kedvenc desszertem. Meg is kérdeztem, hogy ezt miért csinálta. Azt válaszolta, hogy a születésnapomra. Kisült a pite. Már alig vártam, hogy egyik belőle, amikor mondta anya, hogy várjunk még egy kicsit. Akkor már gyanús volt a viselkedése. Egy váratlan pillanatban

kopogtak a bejárati ajtókon. Három lány lépett be plüssmacival a kezében. Az akkori legjobb barátnőim. Úgy meglepődtem, hogy szóhoz sem tudtam jutni. Akkor rájöttem a desszert funkciójára is. A lányok átadták a macit, és éreztem, hogy valami nem stimmel az ajándékkal. Egy kocka alakú kis dobozkat rejtettek a plüssbe. Kinyitottam. Egy hangjegy alakú fülbevalót találtam benne. Nagyon megörültem a váratlan meglepetésnek, és már az első pillanattól kezdve megszerettem ezt az ékszert. A mai napig viselem. Megkóstoltuk a pitét, majd egy jó nagyot beszélgettünk.

Mindig izgatottan várom a születésem napját, mert olyankor anya az első, aki reggel felkösztönt. Ez a nap is így indult, de kiegészült egy egészen váratlan fordulattal, ami a barátnőim kedvességéből fakadt és a családommal összejátszva óriási meglepetést szerzett nekem.

Lévai Lili, 7. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Hívatlan vendég

Egy szép napsütéses délután, Hanna, a Kovács házaspár idősebb lánya a szobájában olvasott.

Ezt a kellemes foglalkozást húga törte meg. Szó szerint, ugyanis majdnem kilökte az ajtót a helyéről.

– Nézd milyen aranyos! – sikította ugrálva a kislány.

– Majdnem kitorped az ajtó – szölt mogorván nővére.

Réka Hannához emelt egy kismadarat. Ragyogó szemmel várt nővére véleményére, aki csak arrébb toltja az állatot, majd olvasott tovább. A pöttöm lányka nem foglalkozott azzal, hogy testvérét nem izgatja a dolog, csak belefogott a mesélésbe.

– Képzeld, éppen labdáztam apával, amikor Madárka mellém repült. Apa rögtön megengedte, hogy megtartsam.

– Komolyan úgy nevezted el, hogy Madárka? – akadt fenn ezen az apró részleten Hanna.

Réka megvonta a vállát, majd szökdécselve kiment a szobából. Egy óra körül megebédelt a kis család. Végül az idősebbik lány a sok házira hagyatkozva felment a szobájába. Ott Madárka fogadta, aki éppen a tiszta ágyneműt taposta. A lány mérgében lefutott anyjához és elkezdte szidni a szegény madarat. Anyának egyetlen mondattal sikerült elhallgattatnia.

– Hannus, mi a baj azzal, hogy van egy képzeletbeli állata Rékának?

A lány a sokkhatástól még pislogni is elfelejtett. Hebegett valami olyasmit, hogy „elmegyek a nagyihoz”, majd felkapva Madárkát, futni kezdett. Akkor hévvel nyitott be, hogy kis híján elesett.

– Nagyi, te látod ezt a madarat? – kérdezte hisztérikusan.

– Nem, de ha szabad kérdeznem, akkor kiknek észrevehető? – válaszolt teljesen nyugodtan.

– N-nekem meg t-talán Rékának i-is – dadogta Hanna.

Nagyanyja elmosolyodott és elmesélte neki, hogy azoknak a testvéreknek, akik teljes szívből szeretik egymást, lesz egy közös őrzőjük, aki védeni fogja őket.

Čerkezović Lara, 7. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

A Hold ruhája

Erdélyi Pataki Máté, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Érdekességek az űrruháról

Az űrhajót, az űrállomást vagy a Hold-laboratóriumot az ember csak különleges felszerelésben hagyhatja el. Lehet, hogy az űrruha nem tűnik olyan kényelmesnek, mint egy pulcsi és egy farmernadrág, viszont lehetővé teszi, hogy az űrhajósok túléljék a szélsőséges hőmérsékleteket és a veszélyes űrbeli sugárzást. Az űrruha lényegében egy kis hermetikus kabin, egy biztonsági viselet, de ennél több funkciója is van. Ez egy bonyolult technikai szerkezet, amelyben minden rétegnek különböző szerep jut.

A testre közvetlenül kerülő alsóruha jó hővezető, s a nedvességet könnyen átengedi. Ez a réteg felett áramlik a levegő, amely csatlakoztatható a fedélzeti berendezésekhez. De elhelyezhetők a palackok és a levegőt áramoltató műszaki berendezések kívülről a ruhán is. Az áramló levegő köpenyét kívülről egy gumizott textilből készült burok veszi körül, amelynek olyan anyaga van, hogy megakadályozza a levegő megszökését. A gumizott réteg után viszonylag nagy szilárdságú huzat következik, amely nem engedi túlságosan kitégulni a belső réteget. A huzat narancsvörös színe a hősugarak visszaverésével a túlzott felmelegedés megelőzésére szolgál.

A ruhához felül a sisak illeszkedik, melynek fűthető szerves üvegből készült elülső része nagy látószögű. A sisak védi a koponyát a sérülésektől, ugyanakkor a beépített rádió segítségével az ember kapcsolatban marad társaival a világűr körülményei között is, ahol egymással érintkezni csak rádió használatával lehet. A kesztyű és a lábbeli a végtagokat védi a légnyomáscsökkenés következményeitől, attól, hogy a bőr alatti kötőszövet folyadéktartalma felforrjon.

A technikai nehézségeket az okozza, hogy nemcsak a nyomásvédelmet, hanem az ízületek mozgathatóságát is meg kell oldani. A kéz és a lábfej ízületei felett a kesztyű és a lábbeli csuklós szerkezetű, így lehetséges a járás, kapaszkodás és fogás. Egy űrruha körülbelül 127 kg-ot nyom a Földön – úgy, hogy senki sincs benne. Az űrben viszont szinte súlytalan, ami azt jelenti, hogy az űrhajósok nagyon könnyen tudnak mozogni benne. A szkafanderben 200–300 torr nyomás uralkodik.

A tervezők igyekeznek a biztonság mellett valamilyen szinten a kényelemre is odafigyelni. „Az űrhajósok ebben a ruhában a fejük fölé tudják majd emelni a kezüket, amire a mai űrruhákban nem képesek, ahogy az Apollo-program során sem voltak” – mondta a NASA egyik ruhatervezője. A ruhákat úgy tervezték, hogy –150 Celsius-foktól 120 fokos hőmérsékletig bírja a strapát, és a márciusi égésből tanulva jóval több méretben gyártanak majd belőlük.

Ti lennétek űrhajósok?

Házi vulkán készítése

A vulkánhegyhez: papír és cellux vagy gyurma (lehet só-liszt gyurma is), festék, nagy tálca amire rakjuk, befőttesüveg vagy műanyag palack. A lávához: ecet, szóda-bikarbóna, ételfesték vagy ketchup, valaki még mosogatószert is ajánl, mi ezt kihagytuk.

A papírt ferdébe úgy, hogy egy vulkánhegy oldalának nézzen ki (az is jó, ha csak simán barnára befestitek). Ragasszátok rá a befőttesüvegre úgy, hogy kúpszerű alakot öltösson, mint egy vulkánhegy. Mi a papír közepén vágunk egy lyukat a befőttesüveg száját körberajzolva, és így ragasztottuk rá. Gyurmával is megalkodhatod a hegyet, ekkor kell kicsit várni, hogy száradjon.

Ezután jön a láva: Tegyéél két-három evőkanál szóda-bikarbónát a befőttesüvegbe. Keverd el ételszínezékekkel, vagy ketchuppal. Önts kb. fél-egy deciliter ecetet a befőttesüvegbe, a láva elindul kifelé és szépen lefolyik a hegy oldalán. Érdekes az ecetet adagokba önteni egy kancsóba, vagy kis kiöntőbe, egyébként túl hamar elfogy.

eve

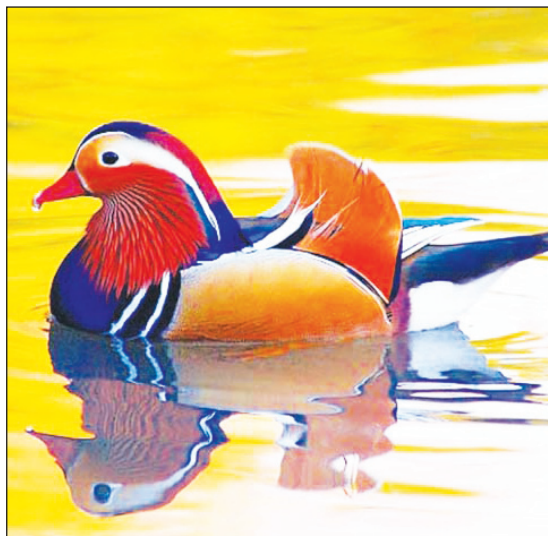
A mandarinréce

A mandarinréce, vagy mandarinkacsa (*Aix galericulata*) egy közepes méretű ázsiai díszmadár. A rendkívül szép formájú és tollazatú madár általában 41–49 cm hosszú, szárnyfesztávolsága 65–75 cm. Különösen jellegzetes a hím, melynek jellemzője a vörös csőr, a szemek körüli fehér félhold alakú mintázat és a csőr alatti nagy terjedelmű vörös tollazat.

Valaha igen elterjedt volt Kelet-Ázsiában, de mára veszélyeztetett fajjá vált. Víz közeli lombos erdők lakója. A Kelet-Oroszországban és a Kínában élő populáció jóval ezer pár alatt van, habár Japánban megközelítőleg 5000 pár él. Az utóbbi időkben a mesterséges telepítések révén Európában is elterjedt, itt körülbelül 7000 vadon élő párt tartanak nyilván.

A mandarinréce már régóta kitüntetett szerepet kapott a kínaiak körében. Gyakorlatilag mindig párban ábrázolják, hiszen amiatt lettek nagyon népszerűek, hogy a hím és a nőtény élete végéig együtt marad, és utódaikat is párban nevelik. Épp ezért lett a mandarinrécepár a házastársi hűség és boldogság jelképállata. A képi ábrázolása in gyakori, hogy az egyik állat csőrében lótuszvirágot, a másik a lótusz gyümölcsét viszi, ez azon kívánságot fejezi ki, hogy a házasság gyermekáldásban teljesejék ki.

A mandarinréce napközben a bokrok között pihen, sötétedés után kezdi el keresgélni magvakból, csigákból, rovarokból és kisebb halakból álló táplálékát. Kedvenc eledele a makk.

A halak és kígyók világában

A közelmúltban igen érdekes, rendkívül ritka halakat bemutató képanyag érkezett szerkesztőségünkbe. Az ötéves niši Stefan Tokić zsákmányáról van szó.

Bár édesapja horgász és évtizedek óta amatőrként ichthyológiával (haltannal) foglalkozik, nem törekedett mindenáron arra, hogy fia kövesse ebben. Stefan azonban négyévesen már élénken érdeklődött az élővilág iránt. Leginkább a halakat és a kígyókat kedvelte. Elkezdett horgászni, és számon tartott minden kifogott fajt. Naphallal meg sügérral kezdte, másnap pedig sikerült hét compót fognia. Ezeket, védett halakról lévén szó, visszaengedte.

Az év végéig további halfajokkal gazdagította zsákmánylajstromát. Az idei évet valóságos ritkaságsorozattal kezdte. Az Ohridi-tavon öt endemikus halfajt zsákmányolt. Az endemikus azt jelenti, hogy ezek a halak – valamikor nagyon régen – itt alakultak fajjá, és sehol máshol nem fordulnak elő. Ezek közül leginkább az albán koncér (szerbül drimski šaradan, latinul *Pachychilon pictum*) érdemel figyelmet, hiszen kevésé ismert, és a tudomány által sem kellően tanulmányozott halritkaságról van szó. A szóban forgó halból Stefan hármat zsákmányolt, ezek egyike nagyjából 15 centis volt. Feltételezik, hogy ennél nagyobbra ez a koncér már nem igen nő.

Stefan az albán koncérral

Közben a kígyókkal való ismerkedés is folyamatos volt. Fogott már Stefan vízisiklót, kockás siklót, erdei siklót, haragos siklót, sőt homoki viperát is, pedig ennek a kígyónak már erős méreganyaga van. Akárcsak a kockás vipera, amilyennel eddig még nem találkozott, de feltett szándéka, hogy az idén ilyent is fogjon.

G. T.

Nem félünk a siklótól

Nyakigláb, Csupaháj, Málészáj

(Népmese)

Volt egyszer egy szegény ember, annak volt három fia. A legnagyobbikot Nyakiglábnak, a másodikat Csupahájnak, a legkisebbiket Málészájnak hívták. Ezek annyit tudtak enni, hogy az apjuk még kenyérből sem tudott nekik eleget adni. Egyszer azt mondja nekik, hogy menjenek már szolgálni, keressék meg a maguk kenyerét. Kiették már őt mindenéből!

Elindult a legnagyobbik, Nyakigláb. Ment, ment soká. Találkozott egy öregemberrel, az felfogadta szolgának egy esztendőre.

Ahogy elmúlt az esztendő, az öreg azt mondja neki:

– Adok neked egy asztalt, amiért jól szolgáltál. Ennek csak azt kell mondanod: „Teríts, teríts, asztalkám!”, és lesz rajta mindenféle! Elfogadod?

– Azt? Aki a hegyet megette volna kenyérrrel? El, el!

Nyakigláb alig várta, hogy kiérjen a faluból. Egy bokor mellett előveszi az asztalt, s mondja tüstént neki:

– Teríts, teríts, asztalkám!

Hát lett azon anyyi minden, ennivaló, innivaló, hogy Nyakigláb szem-szája is elállt a csodálkozástól. Jól is lakott mindjárt, de úgy, hogy majd kirepedt. Azzal indult hazafelé. Talált útjában egy kocsmát, oda is betért. Bement mindjárt egy szobába. Terítettett az asztallal. Jóllakott, aztán kért egy pohár bort.

De amíg benn volt, a kocsmáros megleste, hogy mit csinál. Látta, hogy milyen asztala van ennek a legénynek. Hű, ha az ő kocsmájában olyan volna!

Ahogy este lett, lefeküdtek. Nyakigláb is jó mélyen elaludt. A kocsmáros meg csak belopózott, és a csodaasztalt kicserélte egy másikkal, amelyik pontosan olyan volt, mint Nyakiglábé.

Másnap reggel Nyakigláb újra elindult. Addig ment, míg haza nem ért. Otthon eldicselkedett, hogy milyen asztala van öneki.

– Na, lássuk! – azt mondják. – Épp jó éhesek vagyunk. mint mindig!

Mondta szegény Nyakigláb az asztalnak, hogy „Teríts, teríts, asztalkám!”, de biz az nem terített. Az egész család meg már várta, hogy jólakjanak. Hogy Nyakigláb így becsapta őket, még üresebbnek érezték a hasukat. Kapták magukat, jól elverték Nyakiglábot.

Elindult most már a második gyerek, Csupaháj. Az is ahhoz az öreghez érkezett, akinél Nyakigláb szolgált. Őt is megfogadták egy esztendőre.

Mikor kitelt az idő, az öreg őt is magához hívta.

– Fiam, a szolgálatodért neked is adok valamit. Itt van egy szamár! Ennek csak azt kell mondani: „Tüsszents, tüsszents, csacsikám!”, s annyi aranyat tüsszent neked, amennyit csak akarsz! Elfogadod?

– Egy ilyen jószágot?

Csupaháj nagyon megörült a szamárnak. El is indult vele hazafelé. Útközben ő is betért a kocsmába. Evett-ivott, amennyi a bőrébe fért, és azt mondta, hogy majd csak reggel fizet. De a szamarat magával vitte a szobájába. Ahogy este lett, odaállította maga elé, és azt mondta neki:

– Tüsszents, tüsszents, csacsikám!

A csacsi hegyezte a fülét, aztán elkezdett tüsszентeni. Tüsszentett is egyvégből olyan sokat, hogy Csupaháj már alig fért a sok aranytól. Felszedte az aranyat, és lefeküdt.

De a kocsmáros a kulcslyukon ezt is megleste. Mikor észrevette, hogy Csupaháj már alszik, bement a szobába hozzá, és a szamarat is elcserélte egy másikkal.

Csupaháj vitte haza a csacsit, ő is nagyra volt vele, hogy mit szolgált. De amikor rászólt a szamár, hogy tüsszentsen, az bizony egyetlen aranyat sem tüsszentett a padlóra, hiába várták. Csupaháj se vitte el szamaron, őt is jól elverték.

Szegény apjuk már kétségbe volt esve, hogy egyik gyereke sem tud rajta segíteni. Elindította a legkisebb fiát is, Málészáj.

Ez is elvetődött az öregemberhez. Őt is felfogadták egy esztendőre szolgának.

Mikor letelt a szolgálata, azt mondja neki az öreg:

– Fiam, jutalom nélkül téged sem eresztelek el. Itt van egy zsák, ebben van egy furkó. Ennek csak azt mondani: „Ki a zsákból, furkócskám!”, s akkor a furkó kiugrik, s azt verhetsz meg vele, akit akarsz.

Málészáj a hóna alá vette a furkót, és indult vele hazafelé. Neki is útjába esett a kocsmá. Már nagyon éhes és szomjas volt. Bement. Evett-ivott, amennyi jólesett. A kocsmáros kérte tőle az árát, de Málészáj nem tudott fizetni, mert egy fillérje sem volt. A kocsmáros elkezdett lármáználni, hogy ő bizony elveszi Málészáj gúnyját, ha nem fizet, vagy pedig becsuktatja. Erre Málészáj is elfutotta a méreg, elővette a zsákot, és azt mondta:

– Ki a zsákból, furkócskám! Verd meg a kocsmárost!

A furkó csak kiugrott a zsákból, neki a kocsmárosnak, és csíhi-puhi, elkezdte porolni. A kocsmárosnak hamar elege lett a verésből, elkezdett jajgatni:

– Jaj, jaj! Hagyd abba a verést, barátom, visszaadok mindent, amit a bátyáidtól elloptam!

Málészáj csak nagyot nézett.

– Mit lopott el kend az én bátyáimtól?

– Hát a teríts-asztalt meg az aranytüsszentő szamarat!

De a furkó még folyvást ütötte a kocsmárost ezalatt is. Azt mondja Málészáj:

– Ja, ha visszaadod az asztalt meg a szamarat, akkor nem bántalak! Vissza, vissza, furkócskám, a zsákba!

A furkó visszament, a kocsmáros meg behozta az asztalt meg a szamarat, és odaadta Málészájnak.

Málészáj hazament. Otthon elmondta a testvéreinek, hogyan szerezte vissza az asztalt is, meg a szamarat is. Volt mér mit enni meg inni, volt pénz is, amennyit akartak. A szegény ember családja így aztán nagyon boldog lett.

Mán-Várhegyi Réka:

A csatár nő bal lába életveszélyes

(Részlet)

Meleg nyári hajnalon arra ébredek, hogy én vagyok Lionel Messi, az FC Barcelona játékosa. A nap most kel fel, a szobában minden narancssárga. Meztelenül fekszünk egymás mellett a férjemmel. Feltápázkodom az ágyból, hogy odaálljak a tükör elé. Nem ijedek meg, pedig ő néz vissza rám. Barna hajam izzadtan tapad a homlokomra, az állam csapott, az orrom pisze. Kis gomb szememmel gyanakodva figyelem magam egy darabig, aztán visszafekszem. Remélem, hogy a férjem elfogad így, ezzel a gondolattal alszom el.

Nyolcat mutat a falóra, amikor újra magamhoz térek. A férjem nyögdecsel, nem bírja a meleget. Én sem. Ahogy vagyunk, meztelenül kimegyünk a konyhába, és lefekszünk a hűvös konyhakőre. Ekkor jut eszembe a hajnali élmény. A férjemhez fordulok, ma ez az első mondatom, álomban az a focista, a Messi voltam, ő rám néz és mosolyog. Jólesik neki. Úgy érzi, ez olyan, mintha vele álmodtam volna valami szépet.

Aznap kora este kísétálok a ligetbe. Ő a barátaival focizik, úgy tervezem, hogy én a pálya szélén ülve olvasok egy könyvet, amiből időnként felpillantok, és nézem, ahogy szaladgál, ahogy rám kacsint, amikor gölt rúg. Így szokott lenni. De most, amikor meglátom a labdát, mintha megigéztek volna, nem tudom levenni róla a szemem. Amikor az egyik srác kirúgja a pályáról, felpattanok és utána szaladok. Úgy képzem, kézzel fogom majd meg, kicsit aggódom is, hogy el tudok-e dobni odáig.

De amikor utolérem, a lábaim mindent megoldanak helyettem: a jobb ismeretlen szakértelemmel állítja meg, a bal belerúg. Gyönyörű a labda röpte, el se hiszem, hogy ezt én csináltam. A férfiak nevetnek. Amikor visszaülök a könyvem mellé, valaki megkérdi, miért nem játszom én is? Vonogatom a vállam, a foci fiús sport, túl öreg vagyok hozzá, félek, hogy megsérülök. A férjem legyint, attól igazán ne féljek, inkább próbáljam ki, nekem is jól tesz egy kis futkározás. A többiek megígérik, hogy passzolni fognak. Így aztán leteszem a könyvet, és pályára lépek.

Első perctől kezdve tapad hozzám a labda. Hamarosan a saját csapattársaimat is kicselezve kapura vezetem a labdát. Akkor gölt rúgok, amelyet ritkán lát a liget. Tancolok a labdával, ideteszem, odarakom, és mintha 360 fokban lánék, olyan pontos passzokat adok még hátrafele is. Tízből kilenc lövésem bemegy. Elképesztő.

Este egy sör mellett próbáljuk felfogni, ami történt. Időnként kitör belőlünk a röhögés.

– Ha ezt tíz évvel ezelőtt észreveszed, tudod, hol tartanál most? – sóhajt a férjem. Mindjárt azt is sajnálni kezdi, hogy nő vagyok. – Ha fiú lennél, már hatéves korodban kiderült volna, milyen káprázatos tehetség vagy.

Mán-Várhegyi Réka

Tartok tőle, hogy nincs igaza. Korábban semmiféle labdaérezkről se tettem tanúbizonyítást. Esetlen voltam és gyáva. Annak idején, a középiskolai tornaórákon kifejezetten megviselt, ha kosarazni vagy röplabdázni kellett. A csapatsportokat általában túl gyorsnak és idegesítőnek találtam. Tizenhat évesen rúgtak ki a baletttintézetből, és utána sokáig gyanakvó maradtam mindenfajta testmozgással szemben. A baletthez volt tehetségem egyedül, és ahhoz sem elég.

Azonban ez már rég a múlté, a kudarcot feldolgoztam, elvégeztem az egyetemem, és elhelyezkedtem a közigazgatásban. Az egyetem alatt férjhez mentem, és már több éve jógázom, hogy a testemet felkészítsem a terhességre. Remekül tartom magam, nem sürget az idő, épp csak egy kicsit. Tetőteraszos, háromszobás lakásra vágyom, tágas beépített szekrénnel az előszobában, mosogatógéppel a konyhában, és az ágyunkba majd egyszer gerinckímélő matracot szeretnék.

(...)

Legenda vagyok.

Törvényszerű, hogy ennek egyszer vége legyen. Kívülről még nem látszik, de én érzem. Búcsút intek a MU-nak, bejelentem a visszavonulásom, de ekkor Szaúd-Arábiából ellenállhatatlan ajánlatot kapok, és úgy döntök, futok még egy levezető kört.

Foci, boldogság?

Mán-Várhegyi Réka hősnője egy nap arra ébred, ő Lionel Messi, a híres focista. Az álom(nak tűnő esemény) pedig hamarosan valósággá változik. Rövidesen átlagos nőből Lionel Messi női alakmárává (alteregójává) válik, majd kivételes karriert fut be. Álom és valóság között megszűnik a határ, de vajon a focikarrier elég a boldogsághoz? Önazonos lehet az elbeszélő/főhős új életével?

A boldogság keresése Mán-Várhegyi Réka *Boldogtalanság az Auróra-telepen* című könyvének központi kérdése. Ebből a többszörös díjnyertes novellagyűjteményből származik A csatár nő bal lába életveszélyes című szöveg is, amelyből később még rövidfilmet is forgattak.

Az egész szituáció mellett az irodalom olyan problémakörei is felmerülhetnek bennünk, mint-hog miről írnak/írhatnak a szerzők. Az író nő

egy interjúban azt nyilatkozta, hogy felszabadító volt számára egy ilyen nem női témáról írni, és meglepődött saját magán is, amikor elkezdte focinovelláját. Úgy érezte, ha megengedheti magának, hogy a fociról írjon, akkor egy egész világ nyílik ki számára, és már bármiről írhat.

Te vajon miről írnál? Vannak tipikus női vagy férfitémák az irodalomban? Szükség van rájuk?

Herédi Károly

Szekeres László, a vajdasági magyarok régésze

Én régész vagyok!

*Egy ember, aki a múltból üzen a mának,
aki szeretné megmutatni a városnak,
miért szép szeretni és becsülni, tenni valamit.*

Szekeres László

A Vajdaság területén élő magyarok történelmében több olyan jelentős személy is élt, akik hatással voltak a minket érintő folyamatokra. A következő sorozatban olyan személyeket szeretnék az Olvasónak bemutatni, akiknek tevékenységéről nagyon keveset beszélünk, pedig sokkal nagyobb figyelmet érdemelne az életük és tevékenységük. Lesz szó Kiss Antal református esperesről, Csubela Ferenc politikusról vagy Herczeg János íróról. A mai cikkben **Szekeres László** életét mutatom be, akit okkal nevezhetünk a vajdasági magyarok régészének. Szekeres László kimért-ségével és határozottságával sokak elismerését elnyerte.

Ki a régész?

A régész egy egyetemet végzett szakember, aki történelemmel foglalkozik. A különbség a történész és a régész között az, hogy míg a történész az írott források felé kacsingat, addig a régész ásásokat végez és tárgyi emlékeket, csontdarabokat és egyéb leleteket hoz a felszínre. Ezeket a tárgyakat, amiket leleteknek hívunk, rendszerezi és megpróbálja kideríteni a hozzá kapcsoló eseményt vagy személyeket, vagy egyéb ismereteket

Kilencven éve, 1931-ben született Szabadkán és ott is végezte el a gimnáziumot. Egyetemi oklevelet a ljubjanai Régészeti Tanszéken szerzett 1957-ben. Egy rövid ideig a szabadkai városi múzeum munkatársa volt, 1960-ban igazgatója lett. Sokat tett azért, hogy Szabadka helytörténete, kultúrája tovább gazdagodjon. Kapcsolatot alakított ki Magyarországgal és az Amerikai Egyesült Államokkal is, hogy anyagilag támogassanak bizonyos ásásokat Vajdaság területén. Az 1970-es években aktív résztvevője és szervezője volt az észak-bácskai régészeti ásásoknak. Neki köszönhetjük

többek között azt is, hogy többet tudunk az avar kori településekről és temetkezési helyekről az élőhelyünkön.

Ha valaki jó megfigyelő, akkor észrevehette, hogy amikor felszántják a szánóföldeket, néha előbukkan ez-az. Egy cserépdarab vagy akár egy régi érme. Ilyenre emlékezett

vissza egy ember, aki több emberrel, köztük Szekeresrel körbejárta a friss szántást. Versenyeztek, ki talál több leletet? Természetesen Szekeres volt az, aki talált hármat is, míg a többiek egyet sem. Amikor rákérdeztek, hogy ez hogy lehetett, akkor kacér mosollyal csak annyit mondott, hogy „régész szem”!

Részt vett ő is a Vajdasági Magyarok Demokratikus Közösségének megszervezésében, valamint alapítója volt a Vajdasági Magyar Szövetségnek is.

Szekeres László 1997-ben hunyt el. Józsa László, a Szekeres László Alapítvány elnöke így emlékezett meg róla:

„Múltba néző régész volt ő, roppant ambiciózus muzeológus, aki a legnehezebb, legveszélyesebb években, helyzetekben is hitt abban, hogy minden nehézség elhárítható. Szemlélt és figyelt. A múlt tapasztalataiból táplálkozó bölcsességgel vizsgálta, hogyan fordul át a múlt lassan egy másik múltba. Tevékenyen élte meg a változó jelent, s megpróbálta saját útját is, valamint szeretett városa és környezetünk jövőjét is buzdó, igazi hittel építgetni.”

Német Klaudió

Érdekesség

1945 és 1990 között a mai élethelyünk Jugoszlávia szerves része volt. Ekkoriban nem lehetett, vagy csak kevésbé volt engedélyezett a saját magyar érdekek melletti kiállás. Minden politikus a kommunista párt tagja volt. Majd 1990-ben a történelem szele lehetővé tette, hogy a magyarok is alakítsanak pártokat, Szekeres mindkettőben részt vett. A pártoknak a lényege, hogy az átlagembernek az érdekeit képviselje. Ilyen például, amikor a gyermek elmegy orvoshoz, de anyu mondja el helyette, hogy mi is a baja a gyermeknek. Hasonlóan működik a politikai párt is.

Az ellenség puhítása a magasból

A német hadiipar célponttá vált, és egyre kevesebbet termelt

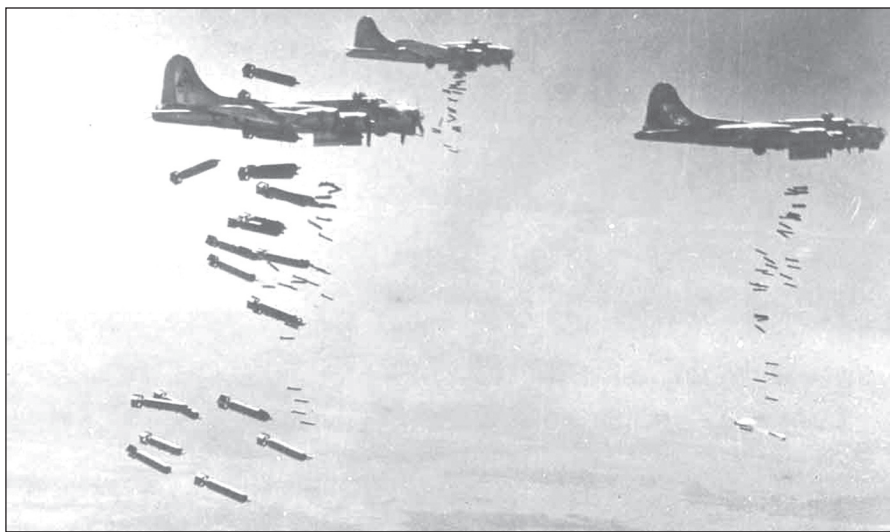
Már a világháborúkat megelőző időkben is köztudottnak számított, hogy nem az győz, aki többet rongál, hanem aki többet gyárt. A második világháború már túl volt a fordulópontján, a hitleri Németország Európa-szerte kapta a nagy pofonokat. De még mindig veszélyes ellenség volt, ezért a szövetségesek elhatározták, oda csapnak le, ahonnan az utánpótlás érkezik. A hadiipari létesítményeket, a repülőgépeket meg a harckocsikat készítő gyárat vették célba. Mégpedig úgy, hogy laposra bombázzák az egészet. De tudták, hogy ez nem fog könnyen menni.

A Németországot célzó légi támadások egyébként is gyakoriak voltak, de a légléharítás egyelőre jól működött, és nagyok voltak a bombázók veszteségei. Az igazán nagy támadás, amelyekkel a német légvédelmet is fel akarták őrölni, 1944. februárjában kezdődött, és a Nagy-hét Hadművelet nevet kapta. Cél ide, szándék oda, kitalálhattak volna valami kreatívabban is. Ez másnak is eszébe juthatott, mert közforgalomban van az Érvelés Hadművelet elnevezés is, bár ebben sincs valami nagy fantázia.

Egy hét leforgása alatt az Angliában meg Dél-Olaszországban állomásozó szövetséges légi haderő folyamatosan támadta a német repülőtereket, meg a repülőket gyártó hatalmas gyárat. A németek tudták a támadásokról, kemény fogadtatásban akarták részesíteni a bombázókat, csakhogy azok nem letolt gyatyával érkeztek, hanem masszív kíséretük volt. Szám szerint 1282 amerikai vadászgép fedezte őket, és ez sok volt a német vadászok számára. A hadművelet során összesen 3800 bombázóbevetésre került sor, és tízezer tonna bombát dobtak a német ipari létesítményekre. Ennek során a szövetségesek 226 bombázót és 28 vadászt vesztek. Csak ennyit. A német légvédelem pedig egyre gyengült.

Ezen felbuzdulva a szövetségesek beindították az Örjögés Hadműveletet. Ennek az elnevezésnek már volt némi valóságalapja. Úgynevezett ingabombázásról volt szó. Mit jelent ez?

A bombázók, hogy kicselezzék a rájuk várakozó vadászokat, gyakran nagy kerülővel re-

Ahova ez a sok bomba lehullott, ott nemhogy repülőt, de csavart se gyártottak egyhamar

pültek rá a célterületre, emiatt sok üzemanyagot fogyasztottak. Ami még rosszabb, vadászkíséretüknek kisebbek volt a hatósugara, ezért nem tudták végigkísérni a bombázókat. Az ingabombázás alkalmával viszont a bombázók nem fordultak vissza, hanem tovább repültek egy szövetséges területre, amely sokkal közelebb volt, mint a röptér, ahonnan indultak. Az Angliából felszálló gépek bombaterhükktől megszabadulva Olaszország felé folytatták útjukat. Ott leszálltak, újratöltötték őket, majd ismét felszállva kelet-európai célpontokat támadtak, és továbbszálltak a Szovjetunióba. Onnan újratöltve indultak vissza Anglia irányába, közben pusztították a kijelölt célpontokat. Ezáltal sokkal kevesebb időt töltöttek az ellenséges légtérben, rövidebb ideig voltak kiteve támadásoknak, ezért a gépek személyzete sem égett olyan sokáig harci lázban. Szóval jobban elkerülte őket a dili.

Mindennek hatására a német repülőgépiparnak kilencven százaléka megsemmisült. Ezzel párhuzamosan további gondok is jelentkeztek.

Németország úgynevezett anyagháborúba kényszerült. Fogytán volt a nyersanyaga, a rendelkezésre álló üzemanyag pedig vagy a gyárak

üzemeltetésére, vagy a repülőgépek felszállásához volt elegendő, mindkettőre nem. Tehát ha repülőt gyártanak, nem lesz hozzá üzemanyag. Ha nem gyártanak, akkor lesz üzemanyag, de nem lesz mit feltölteni vele... Valahogy így.

Ráadásul ebben az időszakban állt hadrendbe a P-51 Mustang vadászgép, amely külső tartállyal el tudta kísérni a bombázókat Angliából egészen Prágáig és vissza. Mindez szinte letakarította Európa egéröl a német légierőt. De volt még...

Amikor egy repülőgép lezuhant, leginkább oda lett a pilótája is. Aztán a németek is rájöttek arra, amit a japánok már megtapasztaltak a csendes-óceáni hadszíntéren. Nevezetesen arra, hogy könnyebb jó repülőt készíteni, mint a pilótákat pótolni. 1944 első felében a német légierő több mint kétezer pilótát veszített, és nagyjából ekkorák voltak a veszteségei már 1943 második felében is. A kinkeservesen legyártott repülőgépekbe kénytelenek voltak tapasztalatlan ifjancokat ültetni. Háborút így csak elveszteni lehet. Sikerült is nekik. A szövetséges bombázók pedig lassan ledarálták a gyárat.

Buzás Mihály

A B-17-es repülőerődök alakzatban

A P-51-es Mustang

A második évadok

Mindig sikernek számít, ha egy sorozatnak készül második évada. Az ugyanis azt jelenti, hogy a széria megfelel bizonyos elvárásoknak, ami a nézettséget és az érdeklődést illeti. Az alábbiakban néhány Netflix-sorozatra térünk ki, amelyek minden bizonnyal láthatjuk majd a második évadát.

Lily marad Párizsban

Úgy tudni, a napokban kezdődött el az Emily Párizsban című sorozat második évadának forgatása. A Lily Collins főszereplésével készült vígjáték első évada világszerte felkeltette a nézők figyelmét, így állítólag a Netflix tavalyi évi legnépszerűbb vígjátéksorozata lett. Lily Collins nagyon örül sikernek, egy interjúban azt mondta, hogy számára színészként, művészként és alkotóként a legnagyobb ajándék az, amikor a művészetten keresztül valamilyen módon kapcsolatba léphet más emberekkel. Megtiszteltetésnek érzi, hogy egy olyan projektum, azaz sorozat része lehet, amely az embereknek a nehéz időkben némi megkönnyebbülést nyújtott, pont akkor, amikor mindenkinek szüksége volt arra, hogy nevéssen és kikapcsolódjon. Lily Collins arról beszélt, hogy a sorozat neki is jót tett, Emily szerepe által ugyanis saját magáról és a világról is sok újat tanult. A színésznő hozzátette, hogy nem is lehetne boldogabb, hiszen a második évadban bővítheti az ismereteit, tovább fejlődhet, újra Párizsba mehet, még többet megtudhat erről a világvárosról és az ott élő emberekről.

Jussát várja a Vaják

A The Witcher, azaz a Vaják Andrzej Sapkowski azonos című könyvsorozata alapján készült lengyel-amerikai széria. A könyvekről előbb ugyebár játék jelent meg. A filmsorozatot 2019-ben mutatták be, Henry Cavillal a főszerepben. A széria egy fiktív középkori világban játszódik, ahol a közös sorsuk által összefonódó Ríviai Geralt, a magányos szörnyvadász, Vengerbergi Yennefer, a nagy hatalmú varázslónő és Ciri cintriai hercegnő történetét követhetjük nyomon. A sorozat első évada sikert könyvelt el, ezért tavaly februárban hozzáfogtak a második évad forgatásához is, amely azonban nyolc hónapnál tovább tartott a tervezettnél. Egyrészt ugyebár a koronavírus-világjárvány húzta át a számításokat, halasztani kellett amiatt is, mert több stábtagnak vírusfertőzött lett, másrészt pedig Henry Cavill lábsérülést szenvedett és emiatt is le kellett állniuk egy ideig.

Folyatódhat a Winx Saga

A kétezres évek elején óriási népszerűségnek örvendett a Winx Club olasz animációs sorozat, amelyben egy szuperképességekkel rendelkező, iskolás lányokból álló tündércsapat kalandjait kísérelhetjük, amint a gonosz ellen harcoltak. A csapatot Bloom, Stella, Flora, Tecna, Musa és Aisha alkotta. A nagy népszerűsége való tekintettel, nemrég eljött az ideje annak is, hogy élőszereplős sorozat készüljön a tündérlányok történeteiről. A Végzet: A Winx Saga az év elején lett bemutatva, az első évad hat részt számlál. Habár a vélemények megoszlottak róla, főleg talán azért, mert nagyon eltért a rajzfilmtől, a nézettsége mégis kielégítő lett, több országban is a tízes top listán tudta tartani a helyét és úgy tudni ez elég volt ahhoz, hogy a készítőik beharangozzák a második évadot. Arról is lehet olvasni, hogy az eredeti terv szerint a sorozat három évadból, azaz tizennyolc részből állna. A széria egyik alkotója, Brian Young azt mondta a folytatásról, hogy az első évad hat epizódja csak megkarcolta a hatalmas erejű tündérek hihetetlenül gazdag világának a felszínét, és még sok jó sztorit tartogat.

Összeállította: L. M.

BOLDOGABB, MINT VALAHA

Az elmúlt időszakban Billie Eilish megjelentette a *Therefore I am* és a *My Future* című dalokat. Közben a külsején is változtatott, a leglátványosabb talán az, hogy kiszőkítette a haját. Azután az is bizonyossá vált, hogy a 2019-ben megjelent *When We All Fall Asleep, Where Do We Go?* című nagy sikerű, számos díjat kapó debütáló albuma, ezt hamarosan a második követi. A továbbiakban az is kiderült, hogy az új lemezt *Happier Than Ever* címmel a tervek szerint a nyár közepén, július 30-án adják ki és tizenhat dalt tartalmaz majd. A rajongók nemrég egy újabbat ismerhettek meg, megjelent a *Your Power* című zeneszám videoklippel együtt. Akárcsak az első lemezen, Billie Eilish a másodikikon is a testvérével Finneasszel dolgozik.

Happier Than Ever

MINISZOBOR CIPŐ EMLÉKÉRE

Születésnapja alkalmából miniszobrot avattak fel Bódi László Cipő, a Republic együttes néhai frontembere emlékére szülővárosában, Ungváron. Habár Cipő csak egyéves koráig élt a megyeszékhely közelében fekvő Kisgejőc községben, mégis mindig szeretettel gondolt a szülőföldjére és gyermekkorában gyakran vendégeskedett a rokonainál. Ungváron ez már a negyvenhatodik kis alkotás. A turisták körében egyre népszerűbb miniszobrok jelentős része magyar vonatkozású: sok mindenki látható az Ung jegén korcsolyázó Csontváry Kosztka Tivadartól a Rubik-kockán át Bartók Béláig és Liszt Ferencig. Az alkotás elkészítését a főként ukrán nemzetiségű fiatalokból álló Armada Karpat civil szervezet kezdeményezte és támogatta.

AZ ALMA ÉS A FÁJA

Dave Mustaine a '80-as évek elején egy kis ideig a Metallica tagja volt, majd pedig megalapította a Megadeth együttest, amelyet sikerre vitt. A kilencvenes években megnősült, családot alapított és lett két gyermeke. Egyikük Electra, aki immár huszonhárom éves, kezdetben modellkedett és színészetet tanult, majd pedig gitáros apjához hasonlóan a zene felé fordult. 2016-ban a *Life is Good* című country dallal jelentkezett, valamint apja tiszteletére az *I Thought I Knew It All* című Megadeth zeneszámmal. Azt tervezte, hogy kiad egy country albumot, de ebből még nem lett semmi, mert nem volt elégedett a dalokkal. Nemrég viszont egy újabb zeneszáma jelent meg, az *Evergreen* című popdal. Ezen sokan meglepődtek, Electra viszont azt mondta, hogy sohasem akarta utánozni az apját, eleinte színészkedni is azért kezdett, hogy elkerülje a zenevilágot, de azután mégis a zene útjára tévedt.

ELADTÁK A KATALÓGUSUKAT

Nemrég arról lehetett értesülni, hogy a Red Hot Chili Peppers 140 millió dollárért adja el dalai katalógusát a Hipgnosis Songsnak. Az 1982-ben alakult együttes eladott számai között található egyebek mellett az *Under the Bridge*, a *Give It Away*, a *Dani California* és a *Knock Me Down* című dal. A Red Hot Chili Peppers zeneszámainak zömét 1989 óta az együttes mai tagjai, Anthony Kiedis, a basszusgitáros Flea, a dobos Chad Smith és a gitáros John Frusciante írta. A Hipgnosis Songs Fund nevű cég 2018-ban kifejezetten azért jött létre, hogy katalógusok jogait vásárolja fel és a működését nagy lendülettel indította el. Megvásárolták például Neil Young, Shakira, Timbaland, Chrissie Hynde, a Wu-Tang Clan, Blondie, Barry Manilow dalait is. Egyébként Chad Smith arról is beszámolt, hogy a Red Hot Chili Peppers épp egy új albumon dolgozik.

Jelige: „Május”

Kedves Bizalmas sorok!

Van egy problémám, ami az utóbbi időben, nagyon lehangol. A legjobb barátnőmmel első osztályos korunk óta együtt vagyunk és barátkozunk. Most nyolcadikba járunk, és ősztől külön iskolába fogunk menni, nemcsak másik iskolában, de más-más városban folytatjuk a tanulást. Nem tudom, hogy bírom ki ősze, hogy távol legyek tőle, mert évek óta együtt vagyunk. Az osztálytársaink „száminak” is becéznek bennünket. Persze van, hogy vitatkozunk, meg össze is veszünk, de gyorsan ki is békülünk. Mit tegyünk, hogy ne romoljon el a barátságunk, hogy tartani tudjuk a kapcsolatot, és megmaradjunk a legjobb barátnőnknek? Tudom, hogy biztosan lesznek új barátaink is, de ezt ami köztünk van, meg szeretném őrizni. Mi lesz velem, ha nem lesz még egy ilyen barátnóm, mint ő?! Kérlek, segíts!

„Május”

Válasz:

Bárhogyan is alakulnak majd a jövőben a dolgok, az biztos, hogy még egy ilyen barátnőd mint ő, biztosan nem lesz, hiszen sok mindent megéltetek együtt, de biztosan lesznek újak, hasonlóan jó barátnők, csak más alapokon lefektetett kapcsolatok alapján. A következő időszakban, meg kell erősítened magadat, fel kell készülnöd, mert nagy változások lesznek mindkettőtök életében. Fontos, hogy ne legyél, ne legyetek kizárólagosak egymással, ne akarjátok birtokolni egymást. Ha elfogadjátok a fellépő változásokat, akkor nem kellene, hogy nagyobb gond legyen köztetek, de abban sem, hogy alkalmazkodni tudjatok az új helyzethez, az új közösséghez. Semmi akadály annak, hogy megmaradjatok egymás legfőbb bizalmasának, és azt hiszem, ez mindennél fontosabb. A kapcsolattartásnak manapság számos formája van, csak ki kell választanotok a számotokra legmegfelelőbbet. Készíthettek egymásnak naplót, a ma igencsak divatos scrapbookot, amely magyarul albumkészítést jelent, és igencsak kreatív dolognak bizonyul, meglephetitek egymást postán küldött apró ajándékokkal, és terveztétek meg mind a ketten az időtöket, hogy tudjátok mikor tölthetitek együtt az időt. Mehettek továbbra is együtt moziba, színházba, ha van rá mód, és persze ott vannak a hétvégek, amit ha születek beleegyeznek, együtt is tölthettek néha. Sőt, a nyári szünet egy részét is együtt tölthetitek, nyaralással, vagy táborozással, ahol mind a ketten jól érzitek majd magatokat. Még egyszer, arról ami a legfontosabb, a kizárólagosságról. Ha bármelyik oldalon új barátok lépnek be az életetekbe, igyekezzetek megismerni és elfogadni őket, ne féltékenykedjétek, inkább legyetek érdeklődőek, nyitottak, mert biztos, hogy az új barátokkal mindkettőtök élete is gazdagabb lesz. Ha nem jön be a közös dolog, akkor igyekezzetek időt találni arra, hogy néha ti ketten közös programot szervezzetek magatoknak, és így ápoljátok tovább a régi barátságokat. Biztos, hogy a régi barátságokat, új alapokra kell helyezni, és ehhez megbeszélésre, toleranciára, engedékenységre, alkalmazkodásra is szükségetek lesz. És fogadjátok el, hogy lassan, de biztosan minden változik körülöttek. Ti, magatok is!

Jelige: „Black”

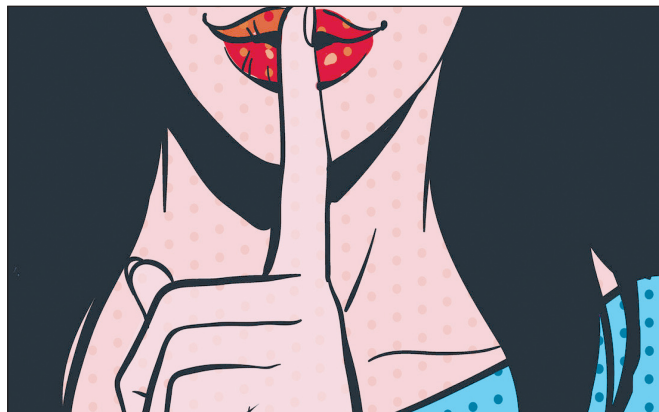
Kedves Bizi!

Nyolcadik osztályos boldogtalan lány vagyok, mert az újságokban található önismereti tesztek szerint, önbizalomhiányban szenvedek. És én valóban úgy vélem, hogy ez így is van. A gondomat az is tetőzi, hogy az osztályomba járó fiúk piszkálnak. Hülyeségeket mondanak rám, ami persze nem igaz. Nem egyszer, amikor elmennek mellettem, még jól fejbe is csapnak, vagy ide-oda lökdösnek. Vannak olyan időszakok, amikor nagyon jók velem, és a barátnőimmel is. Mit tehetnék, hogy engem is, de a többi lányt is békén hagyják?! Kérlek, segíts!

„Black”

Válasz:

Kedves Black! Tudnod kell, hogy a serdülő fiúkra sokszor jellemző, hogy úgy udvarolnak, hogy csipkelődnek, lökdösődnek, durván bánnak azzal a lánnyal, aki tetszik nekik. Mivel nincs merszük, hogy megtegyék a konkrét lépéseket, hogy megérinthessenek egy lányt, ezt „elrejtik” a dur-

vaságba. Ez persze nem teszi szebbé és jobba a lányok életét. Bármilyen erőszakos viselkedésről is van szó, fontos, hogy nem szabad hallgatnotok, el kell mondani egy felnőttnek, hogy mit is éltek meg a fiúk részéről. Jó lenne, ha valamelyik tanárotokhoz fordulnátok segítségért, akiben a legnagyobb bizalmatok van. Az osztályfőnök lenne a legjobb személy, de ti tudjátok, hogyan is álltok vele. Ha durva a fiúk „játéka”, akkor felnőtt személy beavatkozására van szükség, mert segíteni kell nekik, hogy megtalálják a lányokkal való bánás helyes módját. És tudatosítani kell bennük, hogy az ilyen tettek az erőszak kategóriájába tartoznak, és büntetendők. Minden esetre te ne nagyon foglalkozzál a fiúk véleményével. Igyekezzél megvédeni önmagadat. Próbáld meg elkerülni a társaságukat. Ami az önbizalomhiányodat illeti, ha a külső kinézésed miatt van alacsony szinten, tudnod kell, hogy fejlődésben vagy, tini vagy és sokat fogsz még változni a jövőben. Amit megtehetsz magadért az az, hogy rendszeresen mozogsz, tornázol, sportolsz. A rendszeres mozgás segít abban, hogy jobban érezd magad a saját bőrödben, és ha elfogadod önmagadat, akkor az önbizalmad is növekedni fog. Amikor időd és kedved lesz rá, készíts egy listát a jó tulajdonságaidról. Azt keresd magadban, hogy mi a jó és mi a szép. Biztos, hogy akad legalább 3 dolog úgy a testeden, mind a személyiségedben, ami jónak számít, és amire büszke vagy, amit szeretsz magadnál. Ezekre gondold, amikor reggelente a tükörbe nézel.

Jelige: „Barbi”

Kedves Bizalmas sorok!

Segíts! Szerelmes vagyok egy nagyon cuki srácba. Hatodikosak vagyunk. A fiú 5. osztályban szerelmes volt belém, de nekem akkor még nem is tetszett. Szerelmes vagyok belé, csak rá tudok gondolni, de félek, hogy ő már nem szeret engem. Az osztálytársaink piszkálnak azzal, hogy szeret, de vannak, akik azt mondják, hogy a másik osztályban van egy lány, akibe szerelmes. Én úgy látom, hogy ő továbbra is néz, meg mosolyog rám. Meg arra is gondoltam már, hogyha másik lányba lenne szerelmes, akkor a fiúk nem velem piszkálnák, hanem azzal a másik lánnyal. Mit tegyek, hogyan tudjam meg az igazságot?

„Barbi”

Válasz:

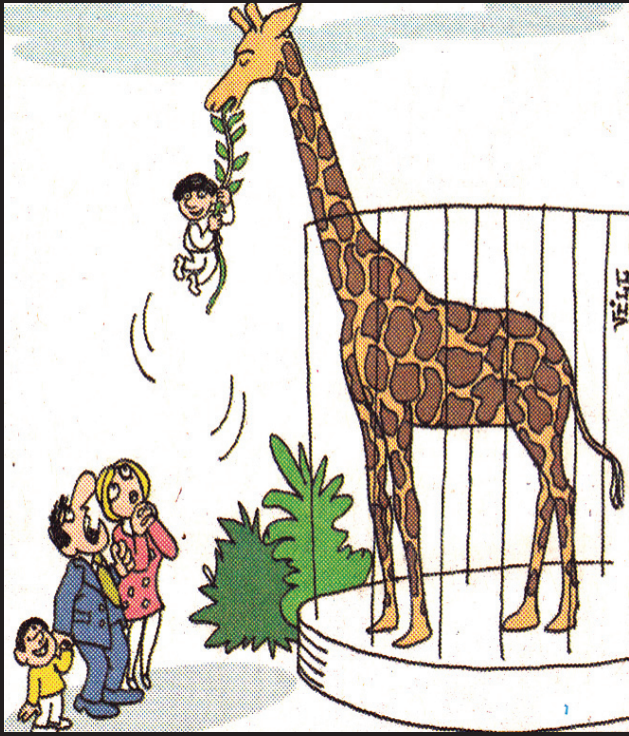
Hogy ki van a fiú szívében, nem tudhatom. De azt tudom, hogy egy bátor fiúról van szó. Ő már ötödikes korában kimutatta az érzelmeit. Mivel te nem válaszoltál a közeledésére, visszavonulót fűjt. Most rajtad van a sor, hogy bátor legyél, és jelezd neki, hogy tetszik neked. Ha igazából tudni akarod, hogyan is állsz nála és vállalod a tetteddel járó kockázatot is, akkor meg is kérdezheted a fiútól, szemtől szembe. Persze ne a nagy nyilvánosság előtt, hanem olyankor, amikor nincsenek szemtanúk, csak ti ketten vagytok. A legjobb, ha szemtől szembe vagytok, mert akkor látod és hallod, hogy mit és hogyan válaszol. Ha megtörténik, hogy elutasít, ne haragudj meg rá, és ne forralj bosszút ellene, mert ő sem így viselkedett veled. Búsulj egy rövid ideig, mert az elutasításnak ez a velejárója. Biztos, hogy egy idő után, már egy másik fiú dobogtatja majd meg a szívedet.

Kérdéseikre Bori Mária pszichológus válaszol

e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

FEJTSD MEG!

	A POÉN 1. RÉSZÉ	HELYSÉG A TOPO- LYAI KÖZSÉG- BEN	LÁNGOL	MAGYAR VÁROS	CSAPA- DÉK	NÉVELŐ ÚJ-ZÉ- LAND		THEODO- RE DREISER REGÉ- NYE	
								O	
	KÖTŐSZÓ TELJE- SEN								
	NITRO- GÉN		CIPŐ SZÉLE! NŐI NÉV			AZ ERDŐ KÖZEPE! FEJ- SZÖRZET			
	EGYIK ÖSVEZÉR VÍZI ÁLLAT				MEGGYŐ- ZÓDES BELGIUM				
				KATONA A -NÉL PÁRJA					
	BORÓKA- PÁLINKA ROMÁNIAI FALU (BUZÁD)				EREDETI DZSEM! DEPÓNIA, LERAKAT				
						INTERNET PROTOCOL RÖVIDEN HANGSZER			
A POÉN 2. RÉSZÉ		NORVÉ- GIA LONG PLAY	SZERB NAPILAP MELY TÁRGYAK	FOSZFOR TÁBORI LAKHELY	MOTOR RÉSZE!	NEWTON ISTEN, ANGOLUL	TALÁLTA A TÁRGY RAGJA		
EDÉNYE- KET MEG- TISZTÍT							A TŐ SZÉLE RÉNIUM		
SZŐRTE- LENÍTŐ KIS GÉP						RIPPL... JÓZSEF FESTŐ SAV TESZI			
THAIFÖLD TÁPLÁLÓ ITAL		MELYIK EMBERT? JAPÁN			NOTRE-... PÁRIZSI TEMPLOM HALFAJTA		TEHERGÉP- KOCSI, R. SEJTELMÉS		
			TASZÍT SZELE- TELŐ		ZENTAI AUTÓJEL GAUSS		GRAMM TEMPLOMI FOHÁSZ	PÁROS PÉTER! ARGON	
SVÉD- ORSZÁG		A KERT DÍSZE HA, ANGOLUL				RIJÁD ANGOL NEVE ...SZÓRA			
TANULÓ				PARKOLÓ BETŰJE MEGLE- PÖDVE MONDJUK	KÉN STRON- CIUM	... ÉS A VARÁZSLÓ THOMAS, MANN-MŰ TONNA			
ÁZSIAI ORSZÁG								EZÜST LUXEM- BURG	
ZAMBIA		RÉGI AZ ALJÁHOZ	PICINY ELŐTAG: FŰL-			...-FŰL, ROMBOL OXIGÉN		ITTRIUM ELŐTAG: ÉLET-	
ZENTAI AUTÓJEL RÓMAI 500			VÁRJUNK CSAK! AFRIKAI RÉSZLET!		DIANA ÉNEKESNŐ KÖZÉPEN KIADI!			A BŐR JELE NÉMA EDIT!	VÉGTE- LEN ÓRA!
						A VÁR KÖZEPE! FÉLTI!	CSONT- HÉJAS GYŰMÖLCS A HÁZ KÖZEPE!		
TÉRFOGAT- VÁLTOZÁS, PÉLDÁUL HÓ HATA- SÁRA	R				KROKO- DILFÉLE ÁLLAT				

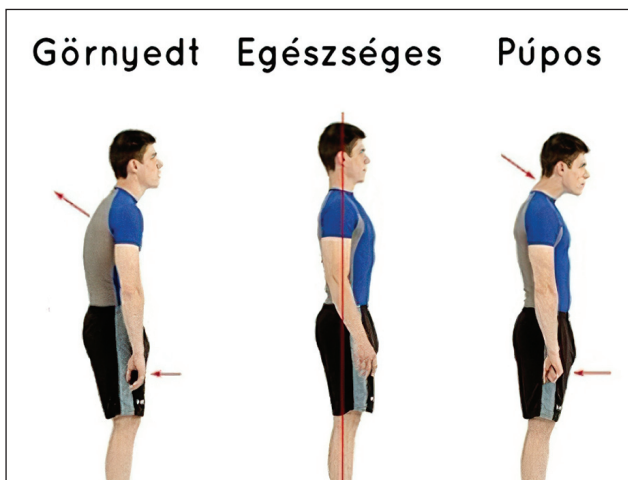
MEGFEJTÉS: Szépen mondtam, Petike, hogy ne etesd a zsiráfot.

Hogyan ismerd fel a gerincferdülést?

Hányszor szólnak rád: Húzd ki magad, ne ülj ilyen görbén! Jogos a figyelmeztetés, hiszen a fiatalon elhanyagolt gerincferdülés később már nehezen korrigálható. A kezelését ajánlatos minél előbb elkezdni. A gerincferdülés tulajdonképpen a gerinc oldalirányú görbülete.

Az előre-hátra irányuló görbület a főlegyenesezett járást és a teherhordást teszi lehetővé, tehát nem számít kórosnak. Az oldalirányú elváltozás-hoz viszont gyakran a csigolyák elfordulása társul.

A gerincferdülés első jele a törzs-kar háromszög aszimmetriája és a két váll szintjének megváltozása. Ilyen esetben jobb minél előbb ortopédiai szakvizsgálatra menni. Az elhanyagolt gerincferdülés fokozódhat, és a torzulás rögzülhet. Ez akár életre szóló tartási rendellenességet, mozgásszervi panaszokat, súlyos esetben akár légzési zavarokat is okozhat.

A régóta ismert kezelések közül az egyik leghatékonyabb az ún. Schroth-módszer. Ez nemcsak a gerinc oldalirányú görbületét, hanem a

csigolyák elfordulását is korrigálja. A módszert különféle tornagyakorlatok alkotják, amelyeket gyógytornász segítségével lehet megtanulni. Javallott az úszás is, amely a gerincszlop nyújtása és erősítése révén fejt ki pozitív hatását.

Gerincferdülés esetén egyedül a súlyemelés kerülendő, egyébként minden olyan sport hasznos, amely karbantartja és megerősíti a hátizmokat.

Nem mindegy tehát, hogyan ülsz!

Ne félj a házimunkától! – Menő is lehet

Nem szereted, ha az anyukád megkér, hogy segíts neki a házimunkában, és közben úgy tesz, mintha szórakoztató lenne a robotolás? Egy tinédzsernek miért is lenne vicces a porszívózás, a szemetes kiürítése, a teregetés? Pedig ezzel csak arra szeretne megtanítani, hogy mit hogyan kell csinálni a ház körül. Ha majd felnősz, nagy hasznát veszed annak a tudásnak, amit anyukád a házimunkával kapcsolatban tanított neked. Egyszer még hálás leszel neki ezért. A másik dolog: igazán megérdemli a segítséget, hiszen sokat dolgozik érted, hogy meglegyen mindened. Jutalmazd meg őt ezzel!

A statisztikák eredményei azt mutatják, hogy míg a lányok 80 százaléka vásárol be, addig a fiúk 60 százaléka teszi ezt meg. Kutatók szerint a családok 90 százaléka a hétvégéjük majdnem felét házimunkával töltik, így az az érzésük, hogy fáradtabbak hétfő reggel, mint péntek este. A kérdés nem az, hogy a szülő kérjen-e segítséget a gyerektől, hanem az, hogy ezt hogyan tegye harc nélkül. Az embernek igénye van arra, hogy rendet tegyen maga körül. A tinik esetében elég lehet, ha a saját szobája az, amit rendben tart. A házimunka tiszteletre, felelősségvállalásra, igényességre taníthat, illetve fejleszti a munkaerőkölcset.

Hogyan tudsz segíteni a szüleidnek anélkül, hogy az „fájdalmas” lenne neked?

– Kérd meg a szüleidet, hogy állítsanak össze neked egy listát arról, milyen házimunkák vannak a ház körül. Válaszd ebből ki azokat, amelyek szimpatikusak neked, amelyekhez van kedved, és nem olyan szörnyűek. Jobban szeretsz ágyazni, mint elmosogatni, vagy jobban szeretnéd levinni a szemetet, mint kitergetni? Ezeket csináld meg rendszeresen!

– Konkrétan beszélj meg anyukáddal, hogy mit csinálj. Ha csak annyit kér, hogy takarítsd ki a fürdőszobát, az nem sokat mond neked. Kérd meg, hogy határozza meg konkrétan, mit csinálj: sürold ki a kádát és a WC-kagylót? Mosd fel a padlót? Tisztítsd meg a csempét, a tükröt, az ajtót? Ha azt csináld, amit mond, meg is fog dicsérni, és nem fogsz felesleges munkát végezni. Így nem kritizálhat, hogy nem azt csináltad meg, amit kellett volna.

– A takarítást bizonyos időközönként kell elvégezni. Mondjuk, legalább hetente porszívózd, mosd fel a szobádat stb. Ne azzal kezd a munkát, hogy keresgeted, hol vannak a tisztítószerek és a rongyok. Tudd meg, hogy hol találd a takarításhoz szükséges dolgokat és azok legyenek mindig elérhetőek.

– Tudatosítsd magadban, hogy a házimunka szükséges, és meg kell csinálni, ha nem akarod, hogy piszkokban és egészségtelen körülmények között élj. Ráadásul, ha nem takarítasz, a por, az atka egészségügyi károsodáshoz is vezethet (allergia, asztma). – Ha belegondolsz, a porszívózás, a boltba menés, a felmosás stb. meg is mozgat egy kicsit. Jobb, mint punnyadni a tévé vagy a számítógép előtt. Tudjuk, hogy a testmozgás mennyire fontos az ember életében.

– Egy friss felmérésből kiderült, hogy a tinik 71 százaléka alkudozik a házimunkáért cserébe. Vagy pénzt kapnak, vagy kisebb dolgot, például filmet, fagyaltot, vagy fél órával tovább maradhatnak fenn este, elmehetnek bulizni stb.

Tények, amiket nem tudtál a természetről

Azt hihetnénk, hogy mióta az emberiség jelen van bolygónkon, volt ideje kiismernie magát a természetben. A rengeteg kutatás, felfedezés és mérés eredményét képezik az eddigi ismereteink. A valóság viszont az, hogy a környezetünk ismeretének java részét még nem birtokoljuk. A becslések szerint az állatvilág 80%-át még nem fedezték fel, és ha ilyen ütemben haladnak a kutatások, akkor körülbelül 480 év kell még ahhoz, hogy az összes, 8,7 milliónyira becsült állatfajt megismerjük. Elsősorban az óceánok mélye és a trópusi esőerdők rengeteg titkot rejtenek, és számos rovar-, valamint pókfaj vár még felfedezésre. Nézzünk viszont pár tény, amivel már tisztában vagyunk:

1. A polipoknak és nyálkahaloknak több szívük is van

A polipokat kiemelkedő intelligenciájuk miatt is érdemes megemlítenünk, de nemcsak az eszük, hanem a szívük miatt is különlegesekek, melyből mindjárt hárommal is rendelkeznek: egy központi szívvel és két kisebbel, mely a kopoltyúik tövében helyezkedik el, és a kopoltyúikba pumpálja a vért. A nyálkahaloknak a központi szív mellett három másik segít a vér pumpálásában.

2. Egyes állatok nem öregszenek

Az örökifjú állatok sejtjei nagyon lassan öregszenek, így ők elméletileg örökké is élhetnek, de legalábbis nagyon sokáig, hacsak meg nem eszik őket vagy meg nem betegszenek. Emellett öregkorukban pontosan ugyanúgy néznek ki, mint a fiatalok. A halhatatlan medúzáról, a *Turritopsis nutriculáris* talán már sokan hallottunk. A hidra állat folyton változtatja „gyerek” és „felnőtt”, vagyis polip- és medúzaalakját, vagyis időről időre visszafiatalodik. A folyamatért a FoxO-nak nevezett gén felel.

3. Égi labdák

Körülbelül 1000 évvel ezelőtt emberek százezei haltak meg különös módon a Himalájában. Egy nemrégiben készült vizsgálat arra a következtetésre jutott, hogy az áldozatok kifogtak egy jégesőt, ami hatalmas, baseball labda méretű jégdarabokat szórt fejükre több mint 100 mérföld/órás erővel (160 km/óra). Jégeső akkor alakul ki a viharokból, amikor esőcseppeket szállít egy erőteljes felfelé irányuló, függőleges áramlás, a légkör rendkívül hideg területeire. Minél hosszabb ideig forognak az apró jégzemcsék a magasban, annál nagyobbakká válnak. Ha a jéglabdák olyan nagyra nőnek, hogy a szél már nem bírja el őket, jégesőként esnek le a földre.

4. Tűzgolyók

Viharban egy fényes, fej méretű labda jelenik meg hirtelen. Egy ideig pár méterrel a föld felett lebeg, leesik, körbetáncol a kertben és aztán felvetődik a levegőbe, mielőtt elhalványulna. Néha kisebb robbanással tűnik el. Ismerünk történeteket melyekben a szemtanúkat még követte is egy ilyen, ami akár a kulcslyukon is be tud jutni a házakba. Egyetlen biztonságos hely ilyen esetben az autó lehet. Ez a furcsa jelenség a gömbvillám. Egyes kutatók úgy valószínűsítik keletkezését, hogy mikor egy normál villám belescap a földbe, keletkezik a talajban egy szilícium nevű ásványi anyag, mely valamiféle buborékot alkot, ami elégeti az oxigént maga körül.

Ti fedeztetek már fel valami olyan természeti jelenséget, amire még nincs magyarázat?

eve

Szólásmagyarázat

Mátyás lustája

A nagyon lusta emberre mondják, hogy Mátyás lustája. A szólás abból az adomából ered, amely szerint Mátyás király egyszer tréfás kedvében összekerestette országa három leglustább emberét. Adott nekik egy házat, hogy ott kedvükre kilustálkodhassák magukat. A házban egyszer tűz ütött ki. Már bent is javában csapkodtak a lángok, amikor az egyik megszólalt: „Talán mégis el kellene innen menni!” A másik csak vállat vont, mondván: „Majd elvitet bennünket a király, ha szüksége lesz ránk.” Végre a harmadik méltatlankodva letorkolta őket: „Ugyan, hogy nem restellitek beszéddel fásasztani magatokat?” Mondani sem kell, mindhárman bent égtek a házban. Azóta is úgy él a magyar köztudatban, hogy a leghíresebb lusták, akik még arra is restek voltak, hogy saját életüket megmentsék, Mátyás király lustái voltak.

Mik is azok a hullámtörők?

Ezek az építmények általában kőből, vagy más hasonlóan kemény anyagból készülnek. A kikötő, vagy a tengerpart mentén építik őket. Az a funkciójuk, hogy megvédjék a partot a hatalmas tengeri hullámtörőtől.

Szuperesernyők

Az esernyő olyan hétköznapi holmi, hogy fel sem tűnik. A ruhánkat megdicsérik, az esernyőt szinte sosem. A franciaországi Cherbourg-ban azonban komoly jelentőséget kap az esernyő. A helységnevén egyben márkanév is, hiszen a legnevesebb divatházak, vezető politikusok, hírességek vásárolják a különlegesen tartós, gyönyörű szabású darabokat. Szépek, de ami ennél sokkal fontosabb, híresek tartósságukról. Ötvennégy centiméternyi vizet bírnak el, egy szélalagútban végzett teszt szerint pedig 55 kilométeres óránkénti sebességnél veszítik el először az alakjukat, és egy autópályán száguldó autó tempója kell ahhoz, hogy eltörjenek. Nyilvánvaló, hogy nem akármilyen minőségi előírásoknak kell megfelelnie ezeknek az esernyőknek. Ellenállás, szintartósság, anyagtartalom, a legmodernebb gépekkel ellenőrzik az egyébként hagyományos külsejű termékek vásznait. A legfontosabb követelmény, hogy az ernyő tetejéről az aljáig pontosan négy másodperc alatt csorogjon le az esőcsepp. A vágóasztalon érzékeny műszer mutatja, ha bármi baja van az esernyőszövetnek. Ha a finom tapintású anyag átmegy a rostán, nyolc darabra vágják. Arany- és ezüsttálpakon álló réztűkkel rögzítik az acélvagy üvegszál tartószerkezethez. A nyél könnyű fából készül, végül a gőzvasaló veszi kezelésbe a végső formáját illetéknéppen elnyerő cherbourg-i esernyőt.

A rokokó

A barokk végső periódusa a rokokó, amely elsősorban a 18. század iparművészeti stílusa. Jelentését a francia rocaille, kagyló szóból nyerte. A stílus könnyed, modoros és játékos felfogása a művészet minden területére hatással volt. A kor festészetének legnagyobbika a francia Jean Antoine Watteau, aki az udvari könnyelmű élet festőkrónikása volt (Kerti mulatság, Szerelmi lecke). Az épületeket a névadó kagylódíszítésekkel, stukkkókkal dekorálták. A rokokó sajátos német változata a copf stílus, amely egy nyugodt, áttekintő, szalag- és füzérdíszeket alkalmazó építészeti irányzat.

A gyógyító mandarin

Kedvelt gyümölcsünket, a mandarint már 4000 éve termesztették Kínában, több évezrede ismerik Indiában és a 18. századtól Japánban több fajtáját is kiemesítették. A mandarin 65 százaléka gyümölcshús, amely 85 százalék vizet és 10 százalék cukrot tartalmaz, gazdag C-, B- és P-vitaminban, található benne citromsav és ásványi anyagok. A héjában a legértékesebb a karotin, illóolaj-tartalma magas. A gyümölcs kiváló tulajdonsága, hogy szabályozza a szervezet anyagcseréjét. A kínai gyógyítók ősidők óta használják a mandarinhéjből készült teát étvágyjavítóként és emésztésszabályozóként. Mivel savtartalma lényegesen alacsonyabb, mint a narancsé, a mandarin fogyasztása különösen ajánlatos gyomorbetegék számára. A friss mandarinlé gombaölő hatású, többszörös bedörzsölése a gombafertőzött bőrfelületekbe jó eredményeket hozhat. A mandarinhéj alkoholos kivonata javítja az emésztést, csillapítja a köhögést, elősegíti a lerakódott váladék eltávolítását a légutakból. Azonos célokat szolgál a mandarinhéj vizes kivonata is. A mandarinhéj-tinktúrát magunk is elkészíthetjük: két evőkanál friss, apróra vágott mandarinhéjat hét napig negyed liter alkoholban vagy pálinkában áztatunk, majd leszűrjük. Naponta háromszor 20 cseppet kell vízzel bevennünk belőle étkezés előtt fél órával. Kiváló közérzetjavító. Ezt a tinktúrát alkalmazhatjuk párologtatóban vagy egyszerűen a fűtőtestre helyezett vizes edényben, kiváló illatot áraszt és harmonizálja a lelkünket is.

Pöttyök.. Pöttyök mindenhol

A 101 kiskutya

6.469.952. Ez a szám önmagában nem számít különlegesnek, hiszen azt már egyből látjuk, amikor ránézünk, hogy nem prímszám, bőven van osztója, nem is egy kerek szám, hogy esetleg új időszámítás kezdődjön utána, és ha realiták akarunk lenni, ormótlanul hosszú és kimondani is több időbe telik, mint azt hogy 1. Miért különleges mégis ez a szám? A válasz nagyon egyszerű... A Disney animátorainak ugyanis ennyi pöttyöt kellett a kutyusokra rajzolniuk, amikor 1961-ben elkészítették a 101 kiskutya című rajzfilmet.

A 101 kiskutya akkoriban nagy újtásnak számított nemcsak a Disneynél, de a rajzfilmek világában általában, mert a tündérmesék világából a realitásba repítette a nézőt. A film egy könyvön alapul, amely az azonos címet viseli és Dodie Smith írta. A történet Londonban egy zenész lakásában kezdődik, akit Rogernek hívnak, azonban hamar kiderül, hogy nem ő mesél nekünk az életéről, hanem Pongó, a kutyája, aki Rogert tekint a „kiskedvendének”. A két barát agglagényéletet él, azonban ezt az egyikük elkezdi unni. Pongó új izgalma vágyik és úgy dönt, segít az emberének másik két lábút találni, és mivel az emberekhez nem ért, a kutyáik alapján ítéli meg őket. Így esik a választása Perdítára és az ő ember „kiskedvencére”, Anitára.

Pongó mindent bevet, hogy tervét siker koronázza, ami láss csodát, egy kisebb vizes kalamazka után meg is történik. Ezután az emberek és Perdita meg Pongó is összeköltöznek, az öröm pedig egészen addig felhőtlen, ameddig nem érkezik a lakásukba Szörnyella de Frász divattervező, aki az új kollekcióját, pöttyökre akarja építeni... Persze ezek nem lehetnek akármilyen pöttyök... Az egyik kabátját ugyanis dalmatökölykökből készül elkészíteni.

Az pedig, hogy a pöttyök végül kit fognak díszíteni, kiderül, ha megnézzük a filmet!

Dalmaták

Minden kutya egyedi személyiségjegyekkel rendelkezik, de a szakemberek és a kutyatartók általában igyekeznek a fajtához tulajdonságokat rendelni, hogy ezáltal el tudják dönteni az emberek, hogy mennyire való nekik egy adott faj.

A dalmatákat igazi energiabombának tartják. Nagy a mozgásigényük és intelligensek. Általában barátságosak a többi kutyával és az emberekkel is és nagyon szeretnek a gazdájukkal lenni, szeretnek játszani, de nem szeretik ha őket használják „játékszerként”. Alapjáraton családbarát kutyának tartják őket.

A dalmaták többsége fekete-fehér, de akad köztük fehér-barna kombináció is. A pöttyeik általában 10–14 napos korukban jelennek meg először. Nagyon elegáns ebeknek számítanak, atletikus testalkatuk, rövid szőrük és hosszúkás arcuk miatt. Az viszont még ma sem tudjuk pontosan, hogy ezek az aranyos állatok pontosan honnan jöttek. Származási helyként több helyet is megjelöltek már, köztük Dalmáciát, Olaszországot, Angliát, Törökországot, Észak-Indiát, de az is lehetséges, hogy már az ókori egyiptomiaknak is volt dalmatájuk.

Divat vs állatvédelem

A bőr és a szőrme közkedvelt divatcikk volt a múltban és sokaknál még ma is az, mert tartós és elegáns, viszont egy-egy kabáthoz vagy bőrnadrághoz sokszor akár 100 kisállatot is megölnek, akiket előtte sem tartottak jó körülmények között. Az állatvédők hatására mára viszont már

nagyon sok divatcég visszalépett az állatok ilyen céllal való tenyésztésétől. Az állatok megmentése a divatipartól nagyjából a '90-es években vált igazán népszerűvé és azóta egyre több divattervező áll ki az állatok jogaiért.

Ma már sokkal könnyebben és gyorsabban meg lehet nézni, hogy az egyes divatipari cégek mennyire etikusak, ha az állatok jogait nézzük, akár már telefonos applikációval is.

Szörnyella de Frász

Egyike azon Disney karaktereknek, akiket az emberek általában egyszerre utálnak és imádnak utálni, hiszen rendkívül jól kidolgozott és ijesztő karakterről beszélünk. A karakterét eddig filmben és sorozatban is eljátszották már, hamarosan pedig megjelenik az Disney új élőszereplős filmje, amelyben a karakter eredettörténetét és megnézzhetjük majd.

Komáromi Dóra

MI MENNYI...?

Megáll két rendőr egy pékségnél. Bemegy az egyik, majd néhány perc múlva kijön. Odaszól a társának:

– Ha kitalárod, mennyi kakaós csigát vettem, tiéd lehet mind a kettő.

CSATÁRKRITIKA

A mérkőzés után az edző így szól a csatárhoz:

– Öregem, téged csak három dolog akadályoz abban, hogy jó futballista legyél!

– Micsoda?

– A két lábád és az agyad.

REND A LELKE...

Pistike sírva jön haza az iskolából.

– Egyest kaptam, mert nem tudtam, hogy hol vannak a Pireneusok.

– Úgy kell neked! – korholja a mamája –, mindig mondom, hogy jegyezd meg, hová rámolod el a holmidat.

EGY ABSZOLÚT VICC

– Ki az abszolút rossz tanuló?

– ???

– Akinek az apja álnéven megy a szülői értekezletre.

KISTESTVÉR

– Tudod, hogy kistestvéred lesz? – kérdezi a szomszéd néni Annuskát.

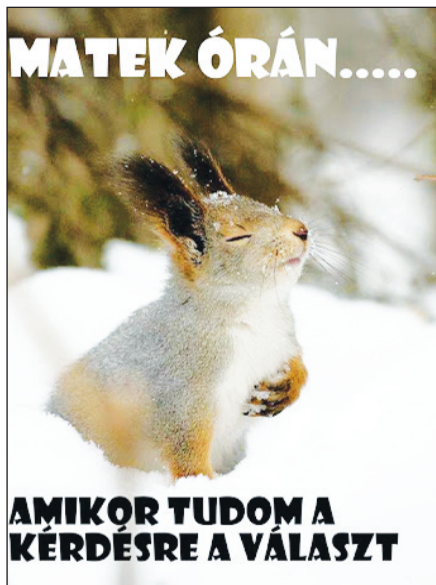
Annuska boldogan rohan haza.

– Anyu, hol van a kistestvérem?

– Itt a hasamban.

A kislány szomorúan megy vissza a szomszédba.

– Nem lesz kistestvérem. Anyu megette.

SZÓ, SZÓ, SZÓ

– Mit eszel?

– Szendvicset.

– Mivel?

– Mivel éhes vagyok!

NINCSENEK TÁVOLSÁGOK

– Képzeld – mondja Kapor a barátjának –, a fiam Amerikában tüszentett egyet, és én itt Pesten meghallottam!

– Telepátia?

– Dehogy? Telefon!

PÁRBESZÉD

Áronkát kérdi a tanító néni:

– Mi az apukád, Áronka?

– Beteg.

– Azt kérdeztem, hogy mit csinál?

– Köhög.

– Jó, de mivel foglalkozik?

– Borogatja magát.

– És mit csinál akkor, ha nem beteg, nem köhög, nem borogatja magát?

– Akkor egészséges.

TÖRTÉNELEMÓRÁN

– Pistike, mondd meg, hogy mi történt IV. Béla királyunk halála után!

– Temetés.

TELETALÁNY

Az újságíró kérdést intéz a televízió igazgatójához:

– Mivel magyarázza, hogy a tévé műsora régebben sokkal kedveltebb volt, mint ma?

Az igazgató válasza:

– Fogalmam sincs róla. Hiszen ugyanazokat a filmeket sugározzuk, mint tíz évvel ezelőtt.

MÉGIS MOZOG...

Egy nagyon részeg férfi kilép a kocsmából és leül a járdára. Arra megy a rendőr:

– Maga mit csinál itt?

– Hát, ha már így forog a föld, nem fárasztom magam, megvárom, amíg ideér a házam.

MENTŐAKCIÓN

A skót taxival utazik. Egy sikátor mellett haladnak el, amikor a sofőr észreveszi, hogy az egyik ház tövében éppen kirabolnak egy férfit. Megállítja az autót, és kiugrik, hogy segítsen a bajba került emberen. A skót lehúzza az ablakot, és kétségbeesetten kikiabál:

– Álljon meg! Ne menjen oda! Elfelejtette megállítani a taxiórát!

MÉRTÉKEGYSÉG

– Milyen mértékegységgel mérik a malac hosszát?

– Röfben.

PERFEKT

Két férfi beszélget:

– Te! Tudsz angolul?

– Tudok.

– Akkor mondd valamit.

– Kakas.

– Ez magyarul van.

– Igen, lefordítottam neked.

KOMPUTERKOR

Az üzletember hazaérkezik a munkából. A felesége megjegyzi:

– Nagyon fáradtnak tűnsz!

– Jaj, ne is mondd! Elromlott a számítógépem, és egész nap gondolkoznom kellett!

FÖLDRENGÉS

A skót kisvárost földrengés sújtja. Az egyik romház alatt egy csodával határos módon megmenekült férfit találnak, aki egy üveg whiskyt szorongat. Az egyik mentő rászól a sokkos állapotban lévő emberre:

– Igyon egy kortyot, mindjárt jobban lesz!

– Nem, nem. Ezt rendkívüli alkalmakra tartogatom.

PENNY

Két skót találkozik. Az egyik megkérdezi:

– Ismered az egyik rólunk szóló viccet?

– Nem én. Hogy hangzik?

– Ha adsz egy pennyt, elmondom.

A másik skót egy pillanatra meglepődik, majd felnevet:

– Hahaha! Valóban jó vicc!

KOLBÁSZÖRÜLT

– Doktor úr, a feleségem azt hiszi, hogy megőrültem, mert szeretem a kolbászt.

– De hiszen ez nevetséges! Én is szeretem a kolbászt.

– Ez nagyszerű! Akkor jöjjön el, és nézze meg a gyűjteményemet! Már több ezer különféle kolbászt sikerült beszereznem.

FELIRAT

„Ennek az ajtónak a becsukása ingyenes! Kérjük, használják ki ezt a páratlan lehetőséget!”

PÓTOLD ÚGY A HIÁNYZÓ MÁSSALHANGZÓKAT, HOGY ÁLLATNEVEKET KAPJ MEGFEJTÉSÜL!

(a kettős vonal kétjegyű mássalhangzókat jelöl)

A képen látható állatok nem lesznek a megfejtések között!

_ E _ I _

_ U _ _ A

_ Á _ UC

_ A Ó _ A

_ O I _ A

_ _ A _ A

_ A _ _ A

_ O _ O _ A

_ A _ Ú

_ I E E

_ A A U

_ O _ A

ISKOLAI DOLGOZATOKBÓL

Nem mondd?

Egyiptom őslakói a múmiák.

A Bibliát Guttenberg találta fel.

A 18. századi főurak palotakertjei tele voltak szépen nyírt szökőkutakkal.

A baktériumokról: van mikroszkopikus, ami kicsit nagyobb, mint ami mikroszkóppal látható.

A középkorú lovagok a lovagi tornákon mindig egy hölgyet tűztek ki maguk elé.

Nyáron nő a kalapos gomba, télen a kucsmagomba.

A görög ábécé kezdete: alfa, béta, céda...

II. József, a vaskalapos király Mária és Terézia fia volt.

A fecske egy költöző madár olyan, mint a golyó, csak sokkal kisebb és nem hasonlít rá.

Barbarossa seregében kitört a pestis, amely elől maga a császár is csak áruhában tudott menekülni.

Bombay éghajlata olyan egészségtelen, hogy lakosai máshol laknak. Csapadékfajta: lisztharag.

Á ihlette közmondások

- Aki á-t mond, mondjon b-t is. Vagyis: Ha belefogsz valamibe, folytatd, csinálj végig.
- Ne állj itt úgy, mint egy á betű. Vagyis: Ne állj itt szétvetett lábbal, tétlenül.
- Nem akar tovább menni az á-nál. Vagyis: Csak éppen belekezdett valamibe, de nem folytatja.
- Az öreg á-t sem ismeri. Vagyis: Teljesen tanulatlan.

Keresd a különbséget!

Mi csak három különbséget találtunk a két rajz között. És te?

FEJTÖRŐ

A szamár és a teve

A szamár és a teve vízestömlőket vitt. Ha a szamárról egy tömlőt levennének, és áttennék a tevére, a teve kétszer annyit vinne, mint a szamár. Ha a tevéről vennének le egy tömlőt, és a szamárra helyeznék, mind a ketten egyforma mennyiséget vinnének. Hány egyforma tömlő volt mindegyikén?

Gyertyák

Ha öt gyertyából egyet elfűjsz, hány marad?

Megfejtés: A szamár és a teve – Ha a tevéől egy tömlőt a szamárra téve egyforma terheket kapunk, azt jelenti, a tevének kétfelével több tömlője volt, mint a szamárnak. A szamár terhe tehát x , a tevéé $x + 2$. Ha a szamártól tévünk át egyet a tevére, ott $x + 3$ -nyi mennyiség lesz, ami kétszer annyi, mint a szamár marad $x - 1$ számú tömlő. Tehát $2(x - 1) = x + 3$. Ebből $2x$ egyenlő $x + 5$, vagyis az x , a szamár tömlője, a tevéé 5 . A teve így 7 vízestömlőt visz.

Megfejtés:

Lexikon

Te is benne szeretnél lenni az újságban? Semmi akadálya: küldj magadról tudnivalókat Lexikonunkba! Küldj egy fotót magadról, és válaszolj az alábbi kérdésekre:

Nevem:

Becenevem:

Melyik suliba, osztályba járok?

Kedvenc tantárgyam:

Kedvenc tanárom:

Kedvenc könyvem:

Kedvenc együttesem:

Kedvenc énekesem:

Kedvenc zeneszámom:

Kedvenc filmem, sorozatom:

Melyik filmben játszánám a főszerepet?

Kedvenc insta-profilom:

Kedvenc influenszerem:

Kedvenc hangulatjelem:

Kedvenc számítógépes játékom:

Hobbim:

Kedvenc étel, italom:

Kedvenc állatom:

Kedvenc oldalam a Jó Pajtásban:

Na és a szerelem?

Vigyázz! Szinte az összes kérdésre kötelező a válasz ☺.

Persze, csakis rajtad múlik, mennyit engedsz felfedni magadról!

Jubileumi pályázat

Alkoss és nyerj!

A Jó Pajtás 75. születésnapja alkalmából rajz- és fogalmazáspályázaton vehetsz részt!

Mi a feladatod?

Rajzpályázat

Tervezd át kedvenc újságod címlapját! Figyelj arra, hogy figyelemfelkeltő és informatív legyen. Tervezd meg az újság címlapján szereplő lapfejet, logót, valamint az aktuális adatokat és mindezek elhelyezkedését az oldalon!

Fogalmazáspályázat

Vedd elő a laptopot vagy ragadj írószerszámot és írd meg nekünk a kedvenc újságod, könyved tartalmát. Meséld el, miért szereted a kiadványt és milyen élmények fűznek hozzá!

A Jó Pajtás várja munkáitokat! A jól sikerült alkotásokat rövidesen viszontlátod az újságban! A legjobb munkák alkotói között 2021/2022-es tanévre szóló, két egyéves előfizetést is kiosztunk, mindemellett a Jó Pajtás készítésének műhelytitkaiba is beavatjuk a legkreatívabbakat!

Határidő: 2021. május 30.

A címünk: jopajtas.szerk@magyarszo.rs és Jó Pajtás, 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1.

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Az ötödik számunk nyereménykérdésének megfejtése nem más, mint az **esernyő**. Ezúttal **Halász Kata, az újvidéki Sonja Marinković iskola 3. osztályos** diákja nyerte a Jó Pajtás könyvajándékát. Gratulálunk!

E heti feladványunk:

Mindig nyílik, de sohasem virágzik.

Mi az?

Kifordul, befordul,

nem jutsz be, ha nem mozdul.

A helyes választ legkésőbb május 19-éig küldd el címünkre. Levélcímünk: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad**. A választ elküldheted a jopajtas.szerk@magyarszo.rs e-mail-címünkre is. A neved mellett írd meg az iskolád nevét, az osztályt és a lakcímedet!

A Jó Pajtás megjelenését támogatja:

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

82+79(02.053.2)

ISSN 0350-9141

COBIS.SR-ID

16225794

Vajdaság Autonóm
Tartomány

Magyar Nemzeti
Tanács

KÉSZÜLT A MAGYAR KORMÁNY
TÁMOGATÁSÁVAL

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

BETHLEN GÁBOR
ALAP

Vajdasági magyar
gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ Igazgató: **Ökrész Rozália** ■ Főszerkesztő: **Varjú Márta** ■ Felelős szerkesztő: **Török Erna** ■ Grafikai szerkesztő: **Újházi Kornél** ■ Lektor: **Halász Csilla**

■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda, Major Evelin, Nagy Magdolna, Tóth Tamara** ■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készült a Magyar Szó Lapkiadó Kft. Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs